



Lietuvos Respublikos
FINANSŲ MINISTERIJA

2021 metų Lietuvos biudžeto projektas



2020 m. spalio 15 d.

TURINYS

ĮVADAS	6
I DALIS MAKROEKONOMINĖ SITUACIJA IR PERSPEKTYVOS	8
II DALIS VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI	10
1 SKYRIUS BALANSAI IR FISKALINĖS POLITIKOS VERTINIMAS	10
2 SKYRIUS VALDŽIOS SEKTORIAUS PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ PROJEKCIJOS PAGAL FORMUOJAMOS POLITIKOS SCENARIJŲ	15
3 SKYRIUS LBP IR STABILUMO PROGRAMOS RODIKLIŲ PALYGINIMAS	16
III DALIS BIUDŽETO SISTEMOS PERTVARKA	18
IV DALIS METODOLOGINIAI ASPEKTAI.....	19
V DALIS ERS IR VALSTYBĖS FINANSŲ DUOMENYS	20
VI DALIS NUMATOMAS EGADP ĮGYVENDINIMAS	31

LENTELĖS

1 lentelė. Makroekonominiai rodikliai	9
2 lentelė. Valdžios sektoriaus skolos projekcijos	14
3 lentelė. Valstybės garantuota skola	15
4 lentelė. Valdžios sektoriaus išlaidų ir pajamų rodikliai pagal formuojamą fiskalinę politiką	16
5 lentelė. LBP ir ankstesnių ekonominės raidos scenarijų (įskaitant ir Stabilumo programą) rodiklių palyginimas.....	16
6 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus balanso projekcijų palyginimas.....	17
7 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus skolos projekcijų palyginimas.....	17
8 lentelė. Ekonominės raidos scenarijaus rengimas	19
9 lentelė. Pagrindinės prielaidos	20
10 lentelė. Kainų rodikliai	20
11 lentelė. Darbo rinkos rodikliai	20
12 lentelė. Sektorių balansai	21
13 lentelė. Valdžios sektoriaus rodikliai pagal formuojamą politiką	21
14 lentelė. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų rodikliai nesikeičiančios politikos scenarijaus atveju	21
15 lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės pajamų priemonės.....	22
16 lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės išlaidų priemonės.....	24
17 lentelė. Sumos, neįtrauktos į išlaidų limitą.....	27
18 lentelė. Vidutiniu laikotarpiu numatomos fiskalinės rizikos sąrašas.....	28
19 lentelė. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų, susijusių su EGADP, projekcijų prielaidos	29
20 lentelė. COVID-19 plano garantijų priemonės.....	30
21 lentelė. Numatomas EGADP įgyvendinimas	31

SANTRUMPOS

Bendroji SAP išimtis	Bendroji Europos Sąjungos Stabilumo ir augimo pakto išimtis
Biudžeto projektas	Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas
Biudžeto sistemos pertvarka	2017 metais Lietuvoje pradėta vykdyti biudžeto formavimo ir strateginio planavimo sistemos pertvarka
BVP	bendrasis vidaus produktas
COVID-19 planas	Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) plitimo sukeltų pasekmių mažinimo priemonių planas, kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 16 d. pasitarime (pasitarimo protokolas Nr. 14) ir kurio naujai redakcijai pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 2 d. pasitarime (pasitarimo protokolas Nr. 39 ¹)
DNR planas	Ateities ekonomikos DNR planas kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 10 d. pasitarime (pasitarimo protokolas Nr. 28 ²)
EGADP	Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (angl. <i>Recovery and Resilience Facility</i>) – nauja Europos Sąjungos dotacijų ir paskolų Europos Sąjungos valstybėms narėms priemonė, skirta struktūrinėms reformoms ir susijusioms investicijoms bei žaliajai ir skaitmeninei transformacijai įgyvendinti ³ .
Ekonominės raidos scenarijus	Finansų ministerijos parengtas, 2020 m. rugsėjo 14 d. paskelbtas ir biudžeto politikos kontrolės institucijos patvirtintas Lietuvos 2021–2023 metų ekonominės raidos scenarijus
ES	Europos Sąjunga
ESA	Europos sąskaitų sistema (angl. <i>European System of Accounts</i>)
Finansų ministerija	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
GPM	gyventojų pajamų mokestis
Konstitucinis įstatymas	Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas (2014 m. lapkričio 6 d., Nr. XII-1289)
LBP	2021 metų Lietuvos biudžeto projektas
MMA	minimalioji mėnesinė alga
NPD	neapmokestinamasis pajamų dydis

¹ **COVID-19 planas**, https://lr.v.lt/uploads/main/meetings/docs/12736_imp_1d707c1098ff6d9cd04e05e84e1ecfd6.pdf

² **Vyriausybės pasitarimo protokolas**,

https://lr.v.lt/uploads/main/meetings/docs/12009_imp_c72defffb5c7b1cf91dcf07f87df0269.pdf

³ Šiuo metu ES valstybėms yra paskirstyta 70 procentų priemonės dotacijų dalies lėšų. Lietuvai tai sudaro apie 1,95 mlrd. eurų. Likusi 30 procentų dalis tarp valstybių narių bus paskirstyta 2022 metais, atsižvelgiant į naujausius BVP duomenis. Remiantis prognozėmis, Lietuva iš šios priemonės gali gauti iš viso apie 2,4 mlrd. eurų negrąžintinių dotacijų. Esant poreikiui, Lietuva galėtų kreiptis dėl ne didesnės kaip 6,8 procento 2019 m. bendrojo nacionalinio produkto dydžio paskolos (apie 3 mlrd. eurų).

PVM	pridėtinės vertės mokestis
Rekomendacija Lietuvai	ES Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Lietuvos stabilumo programos
SAP	ES Stabilumo ir augimo paktas ⁴
Seimas	Lietuvos Respublikos Seimas
Stabilumo programa	Lietuvos stabilumo 2020 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 433 ⁵
VDU	vidutinis darbo užmokestis
Vyriausybė	Lietuvos Respublikos Vyriausybė

⁴ **SAP** – 2005 m. birželio 27 d. ES Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1055/2005, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/stability-and-growth-pact/legal-basis-stability-and-growth-pact_en

⁵ **Lietuvos stabilumo 2020 metų programa**, https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/LT_SP2020_04_30.pdf

IVADAS

Lietuva, vadovaudamasi 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir ES Tarybos reglamentu (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų, teikia Europos Komisijai ir Euro grupei LBP.

Dėl 2020 m. spalio mėnesį vykstančių Seimo rinkimų, po kurių bus formuojama ir tvirtinama Vyriausybė, Europos Komisijai ir Euro grupei teikiamas LBP, parengtas pagal nesikeičiančios politikos ir XVII Vyriausybės vykdomos politikos scenarijus, iki šių metų spalio 15 dienos gautą informaciją ir prisiimtus įsipareigojimus.

Pakartotinai LBP Europos Komisijai ir Euro grupei bus teikiamas suformavus naują Vyriausybę, kaip tai numato Reglamento (ES) Nr. 473/2013 taikymą išaiškinantis dokumentas (angl., *Specifications on the implementation of the Two Pack*).

Vyriausybė 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“⁶ paskelbė valstybės lygio ekstremaliąją situaciją visoje šalyje dėl COVID-19 plitimo grėsmės. Ekstremalioji situacija Lietuvoje nėra atšaukta. Dėl nepalankios epideminės COVID-19 situacijos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikoje paskelbimo“⁷ Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbė karantiną. Vyriausybės 2020 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 579 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ pripažinimo netekusiu galios“⁸ karantino režimas Lietuvos Respublikos teritorijoje nebegalioja nuo 2020 m. birželio 17 dienos.

Įvertinusi tai, kad ekonominiam šalies gyvybingumui palaikyti, sveikatos apsaugai ir visuomenės saugumui užtikrinti taikomų priemonių įgyvendinimo išlaidos turės didelį poveikį valdžios sektoriaus finansams, Vyriausybė 2020 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 230 „Dėl įgaliojimų Lietuvos Respublikos finansų ministerijai suteikimo“⁹ įgaliojo Finansų ministeriją inicijuoti išskirtinių aplinkybių nustatymą Lietuvos Respublikoje. Išskirtinės aplinkybės nustatomos ir atšaukiamos vadovaujantis Konstitucinio įstatymo 7 straipsniu. Pagal Konstitucinį įstatymą ir SAP, išskirtinės aplinkybės – nepaprastas įvykis, kurio valstybės valdžios institucijos negali kontroliuoti ir kuris daro didelį poveikį valdžios sektoriaus finansų būklei, arba didelis ekonomikos nuosmukis. 2020 m. kovo 27 d. biudžeto politikos kontrolės institucija paskelbė išvadą, kad šalyje susidariusi padėtis atitinka neįprasto įvykio sąvokos apibrėžimą¹⁰.

Laikoma, kad 2020 ir 2021 metais taikoma bendroji SAP išimtis¹¹ – SAP lankstumo sąlyga, kurią Europos Komisija taiko dėl COVID-19 pandemijos kilus ES, euro zonos ekonominei krizei,

⁶ Vyriausybės nutarimas „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/8feb1a7658a111eaac56f6e40072e018>

⁷ Vyriausybės nutarimas „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/deaf8694663011eaa02cacf2a861120c/asr>

⁸ Vyriausybės nutarimas, kuriuo atšaukiamas karantino režimas, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/99f1d6b6abcd11ea8aadde924aa85003?jfwid=-eiiqbfydh>

⁹ Vyriausybės nutarimas „Dėl įgaliojimų Lietuvos Respublikos finansų ministerijai suteikimo“, https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/LRV_nutarimas_%20%C4%AFgaliojimas_FM.pdf

¹⁰ Biudžeto politikos kontrolės institucijos išvada, <https://www.vkontrolė.lt/bp/isvada.aspx?id=10366>

¹¹ Europos Komisijos laiškas dėl bendrosios SAP išimties taikymo, <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/lt.pdf>

šalims patiriant ekonominį nuosmukį. Lankstumo sąlygai galiojant, struktūrinio valdžios sektoriaus balanso nukrypimas nuo vidutinio laikotarpio tikslo, įgyvendinant kovos su COVID-19 pandemijos padariniais ekonomikai, sveikatos apsaugos sistemai ir socialinei aplinkai priemonės, nelaikomas neatitinkančiu SAP nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių. Dėl didelio neapibrėžtumo ir rizikų, susijusių su COVID-19 pandemijos raida ir jos poveikio valdžios sektoriaus finansams, išskirtinės aplinkybės 2021 metais neatšaukiamos. Laikoma, kad išskirtinės aplinkybės atšaukiamos ir bendroji SAP išimtis nebegalioja nuo 2022 metų.

Lietuvos 2019–2021 metų vidutinio laikotarpio tikslas yra 1 procento BVP struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas, nustatytas Seimo 2018 m. kovo 22 d. nutarimu Nr. XIII-1058 „Dėl vidutinio laikotarpio tikslo nustatymo“. Vidutiniam laikotarpiui, apimančiam 2022–2024 metus, Seimas vidutinio laikotarpio tikslą nustatys 2021 metais.

LBP pateikiama Lietuvos 2020–2021 metų makroekonominės situacijos ir jos perspektyvų apžvalga, valdžios sektoriaus finansų, skolos projekcijos, informacija apie numatomą EGADP įgyvendinimą Lietuvoje.

LBP parengtas pagal Biudžeto projektą, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų 2021 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektus, taip pat įvertinus kitų valdžios sektoriui priskiriamų subsektorių pajamų ir išlaidų projekcijas. Valdžios sektoriaus projekcijos parengtos pagal ekonominės raidos scenarijų, atsižvelgiant į 2020 ir 2021 metais taikomą bendrąją SAP išimtį ir išskirtines aplinkybes, EGADP įgyvendinimo išlaidas, ES Tarybos rekomendacijas Lietuvai¹². Rekomendacijų Lietuvai įgyvendinimo priemonių planui¹³ pritarta Vyriausybės 2019 m. spalio 7 d. pasitarime (pasitarimo protokolas Nr. 44¹⁴).

¹² **ES Tarybos rekomendacijos Lietuvai**, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8434-2020-COR-1/lt/pdf>.

¹³ **Rekomendacijų Lietuvai įgyvendinimo priemonių planas**, <https://lrv.lt/lt/posedziai/lietuvos-respublikos-vyriausybes-pasitarimas-126> (1 klausimo medžiaga)

¹⁴ **Vyriausybės pasitarimo protokolinis sprendimas**,

https://lrv.lt/uploads/main/meetings/docs/13100_imp_1babdf2def6c24d5b35ff845be301ebb.elektroninio%20dokumento%20nuorasas

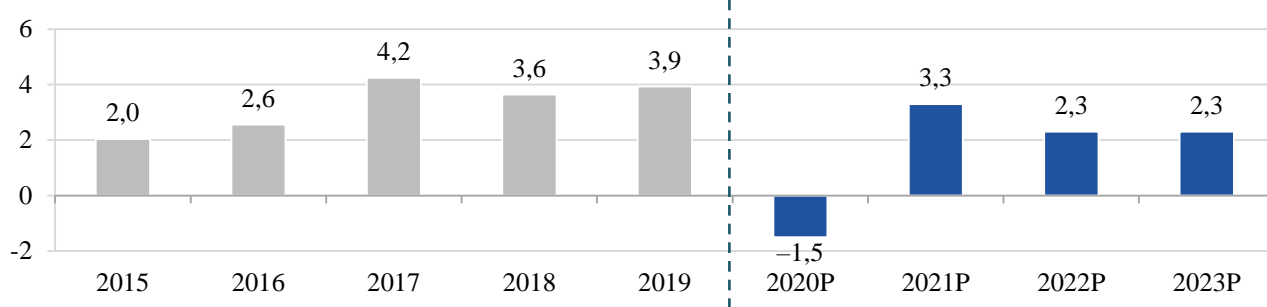
I DALIS MAKROEKONOMINĖ SITUACIJA IR PERSPEKTYVOS

LBP pateikiamas Finansų ministerijos parengtas ir biudžeto politikos kontrolės institucijos patvirtintas Lietuvos 2020–2023 metų ekonominės raidos scenarijus, kuris 2020 m. rugsėjo 14 d. buvo paskelbtas Finansų ministerijos interneto svetainėje¹⁵.

Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojantis duomenimis, paskelbtais ir gautais iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. Išorinės ekonominės aplinkos prielaidos (prekybos partnerių raida, naftos kainos, euro ir dolerio kursas) atitinka Europos Komisijos 2020 m. liepą ir Tarptautinio valiutos fondo 2020 m. birželį viešai paskelbtus įverčius. Biudžeto politikos kontrolės institucijos išvada dėl ekonominės raidos scenarijaus paskelbta interneto svetainėje¹⁶.

Numatoma, kad dėl su COVID-19 pandemija susijusio šoko šiemet Lietuvos ekonomika susitrauks 1,5 procento, o 2021 metais tikėtinas 3,3 procento BVP augimas. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais BVP galėtų augti vidutiniškai po 2,3 procento per metus.

1 paveikslas. Lietuvos BVP pokyčiai, proc.



Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas.

Vyraujant neapibrėžtumui dėl pandemijos raidos tiek Lietuvoje, tiek išorės aplinkoje artimiausiu metu mažai tikėtinas ryškesnis investicinio proceso paspartėjimas privačiame sektoriuje. Sumažėjus privataus sektoriaus polinkiui investuoti, investicinį procesą šalyje palaikys ES fondų lėšomis įgyvendinamų projektų paspartinimas ir DNR plano priemonių įgyvendinimas.

Namų ūkių vartojimą šiemet skatins Vyriausybės priemonės, palaikančios gyventojų pajamas. Visgi neiški tolesnė COVID-19 pandemijos raida gali daryti neigiamą įtaką gyventojų apsisprendimui įsigyti prekes ir paslaugas.

Darbo rinkos statistiniai duomenys rodo, kad nepaisant viruso pandemijos ir karantino 2020 metų antrąjį ketvirtį situacija darbo rinkoje daugelyje ekonomikos veiklų išliko palyginti gera. Nors metinis užimtų gyventojų skaičiaus pokytis šių metų antrąjį ketvirtį buvo neigiamas ir sudarė –2,2 procento, bruto darbo užmokestis augo net 8,5 procento. Švelninantį poveikį darbo rinkai šalyje šiemet turi Vyriausybės subsidijos įmonėms už prastovas ir parama savarankiškai dirbantiems bei įmonių gebėjimas prisitaikyti vykdyti veiklą neįprastomis pandemijos sąlygomis.

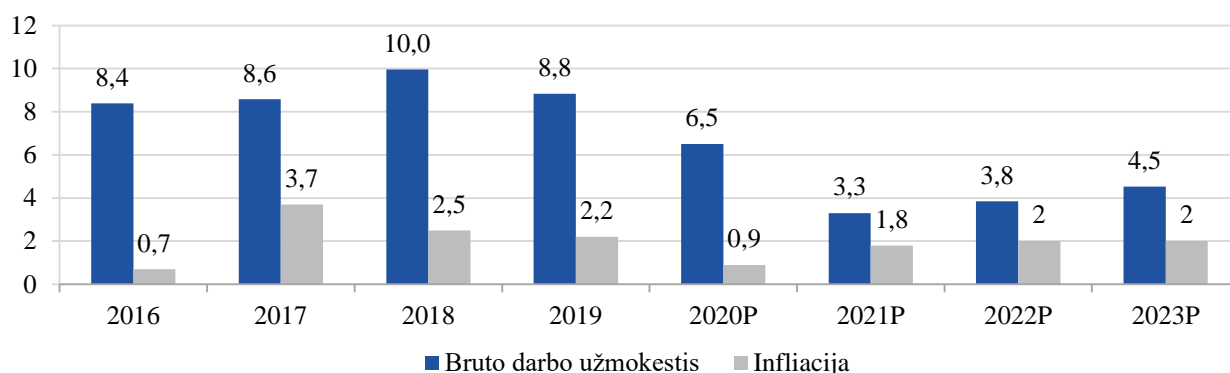
¹⁵ **Ekonominės raidos scenarijus**, <http://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonomines-raidos-scenarijus>

¹⁶ **Nepriklausomos biudžeto kontrolės institucijos išvada**, <http://www.vkontrolė.lt/bp/isvados.aspx>

COVID-19 pandemijos sukeltas poveikis darbo rinkai prislopins darbo užmokesčio augimo tempą. Šiomet darbo užmokestis labiausiai augs viešajame sektoriuje. Privačiame sektoriuje daliai įmonių, ypač teikiančių apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas, susidūrus su pasiūlos ir paklausos sumažėjimu ir paskelbus prastovas atlyginimų kaita bus mažiau palanki darbuotojams.

Kainų raidai vidutiniu laikotarpiu didžiausią įtaką darys pasaulinių kainų, ypač energijos ir maisto prekių, pokyčiai, padėtis šalies darbo rinkoje ir priimti sprendimai dėl administruojamų kainų. Scenarijuje numatoma, kad vidutinė metinė infliacija išliks nuosaiki, o gyventojų pajamos vidutiniu laikotarpiu augs sparčiau nei kainos, todėl namų ūkių perkamoji galia vidutiniu laikotarpiu didės.

2 paveikslas. Mėnesinio bruto darbo užmokesčio ir infliacijos pokyčiai, proc.



Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas.

Dėl prastos padėties užsienio prekybos rinkose Lietuvos prekių ir paslaugų eksportas (palyginamosiomis kainomis) šiomet sumažės. Remiantis prielaidomis dėl užsienio paklausos atsigavimo 2021 metais, tikimasi ir Lietuvos prekių ir paslaugų eksporto augimo.

Dėl pandemijos išaugęs neapibrėžtumas, rizika dėl įtampos pasaulinėje prekyboje atsinaujinimo, didelis neužtikrintumas dėl globalios ekonomikos atsigavimo ir sustiprėjusios geopolitinės įtampos – esminiai rizikos veiksniai, dėl kurių šiame scenarijuje numatytų pagrindinių rodiklių įverčiai gali keistis. Nepasitvirtinus esminėms prielaidoms, kuriomis remiantis buvo sudaromas šis scenarijus, daugelio šiame scenarijuje numatytų rodiklių įverčiai taip pat keistųsi.

1 lentelė. Makroekonominiai rodikliai

	ESA kodas	2019 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		mln. eurų	Pokytis, procentais		
1. BVP, grandine susieta apimtis	B1*g	42981,3*	3,9*	-1,5	3,3
2. Potencialus BVP		41398,6	4,0	3,4	3,5
iš jo:					
- darbo veiksnys			0,7	0,5	0,8
- kapitalo veiksnys			1,7	1,3	1,3
- bendrasis gamybos veiksnių našumas			1,5	1,6	1,4
3. BVP, to meto kainomis	B1*g	48432,8*	7,0*	-0,6	5,2
BVP sudedamosios dalys (palyginamosiomis kainomis)					
4. Namų ūkių vartojimo išlaidos + ne pelno institucijų, aptarnaujančių namų ūkius,	P.3	26914,7*	3,2*	-3,0	2,9

	ESA kodas	2019 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		mln. eurų	Pokytis, procentais		
vartojimo išlaidos (NPI)					
5. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	P.3	6491,0*	0,7*	6,8	5,8
6. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	9533,0*	7,4*	-6,0	3,8
7. Atsargų pokytis ir vertybių įsigijimas, atėmus netektį, BVP procentais	P.52 + P.53	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8. Prekių ir paslaugų eksportas	P.6	35644,5*	9,6*	-7,2	7,9
9. Prekių ir paslaugų importas	P.7	33945,8*	6,0*	-8,4	9,4
Įtaka BVP pokyčiui, procentiniais punktais (išskyrus 2019 m. reikšmę mln. eur)					
10. Galutinė vidaus paklausa		42919,1*	3,7*	-2,0	3,6
11. Atsargų pokytis ir vertybių įsigijimas, atėmus netektį	P.52 + P.53	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12. Prekių ir paslaugų balansas	B.11	1698,7*	2,8*	0,5	-0,3

* Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojant statistinius duomenis, paskelbtus iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija.

II DALIS VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI

1 SKYRIUS BALANSAI IR FISKALINĖS POLITIKOS VERTINIMAS

2019, 2020 metai

2019 metais, ketvirtus metus iš eilės, Lietuvos valdžios sektoriaus finansai buvo pertekliniai. Valdžios sektoriaus perteklius sudarė 0,3 procento BVP, o struktūrinis balansas –1,3 procento BVP. 2019 metais nenukrypta nuo vidutinio laikotarpio tikslo, įvertinus 2019 metais Lietuvai galiojusią SAP išlygą dėl 0,5 proc. BVP išlaidų, patirtų įgyvendinant struktūrines reformas¹⁷.

2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme 2020 metams nustatyta 0,2 procento BVP valdžios sektoriaus pertekliaus užduotis. Ji nebus pasiekta dėl COVID-19 pandemijos sukeltų neigiamų padarinių ekonomikai, socialinei aplinkai, viešiesiems finansams, kurie pasireiškė ekonomikos smukimu, mokesčių mokėjimo atidėjimu ir didesnėmis nei planuota valdžios sektoriaus išlaidomis dėl COVID-19 plano priemonių įgyvendinimo.

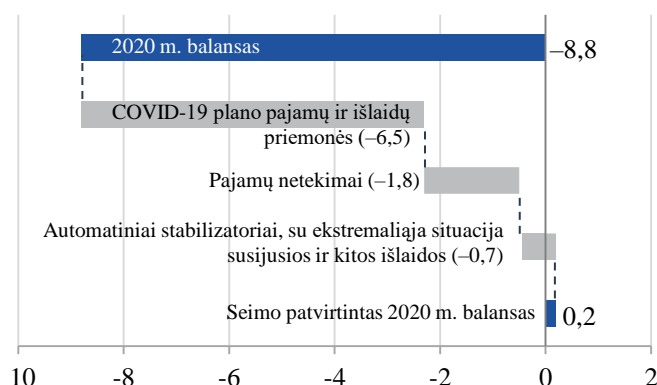
Stabilumo programoje buvo prognozuotas 11,4 procento BVP valdžios sektoriaus deficitas. Tokį deficito įvertį lėmė 2020 metų balandžio mėnesį turėti duomenys apie COVID-19 plano apimtį, ekonominės raidos scenarijų, valdžios sektoriaus pajamų projekcijas.

Šiuo metu numatoma, kad 2020 metais valdžios sektoriaus deficitas bus 8,8 procento BVP. Tokį deficitą lemia numatomas apie 1,1 mlrd. eurų valdžios sektoriaus pajamų sumažėjimas, palyginti su planuotomis pajamomis, taip pat COVID-19 plano įgyvendinimo faktiniai duomenys ir prielaidos dėl COVID-19 plano priemonių įgyvendinimo likusiais šių metų mėnesiais. 2020 m. spalio 15 d. duomenimis, COVID-19 plano priemonėms įgyvendinti asignavimų valdytojams skirta

¹⁷ Seimo 2018 m. pavasario sesijoje patvirtintų švietimo, sveikatos apsaugos, šešėlinės ekonomikos mažinimo, inovacijų, socialinio draudimo (pensijų) bei mokesčio reguliavimo sričių struktūrinių reformų aprašymas, <https://lr.lt/lt/aktuali-informacija/xvii-vyriausybe/prioritetiniai-darbai/strukturines-reformos>.

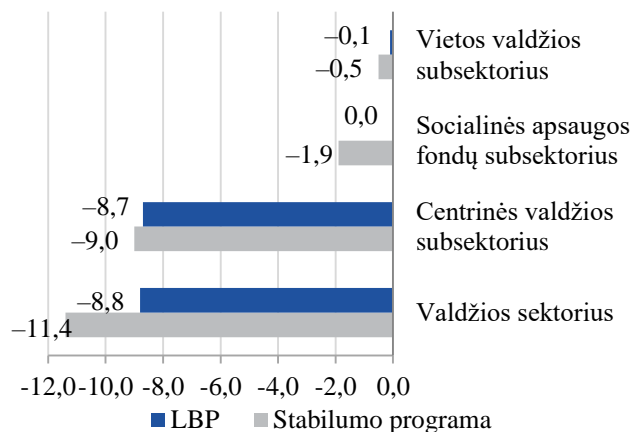
2,9 mlrd. eurų (veikiančioms balansą 2,4 mlrd. eurų), iš visų skirtų lėšų panaudota 2 mlrd. eurų. Daroma prielaida, kad COVID-19 plane numatytų išlaidų priemonių įgyvendinimas 2020 metais iš viso darys 2,9 mlrd. eurų (5,9 procento BVP) įtaką valdžios sektoriaus balanso rodikliui.

3 paveikslas. 2020 metų valdžios sektoriaus balanso pokytis nuo patvirtinto Seime, proc. BVP



Šaltinis – Finansų ministerija.

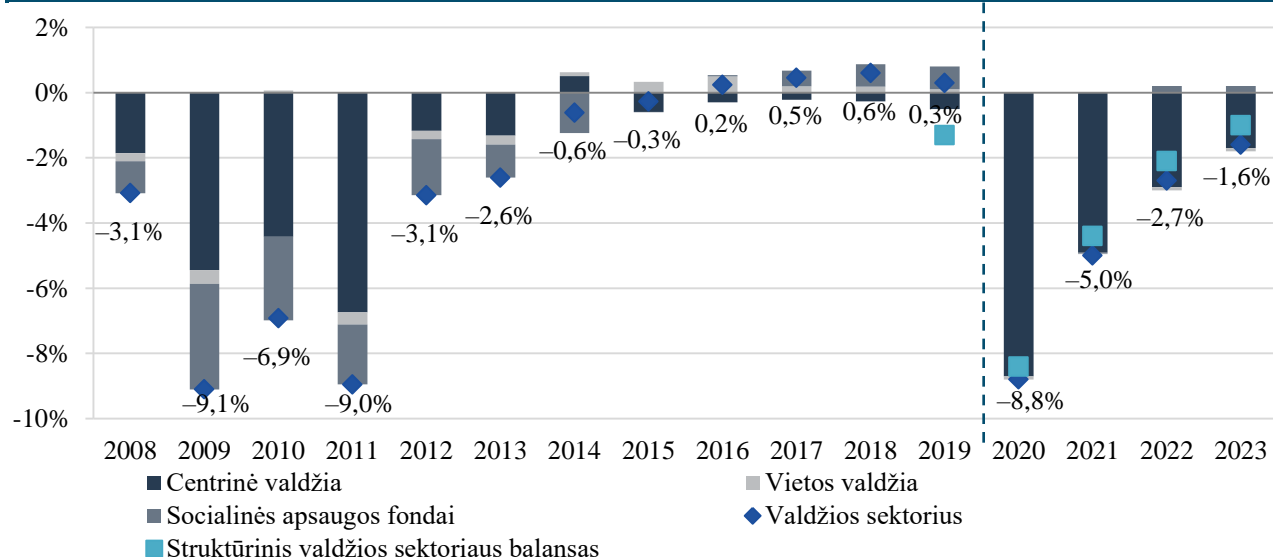
4 paveikslas. 2020 metų valdžios sektoriaus ir subsektorių balansai, proc. BVP



Šaltinis – Finansų ministerija.

Dėl neigiamo COVID-19 pandemijos poveikio valdžios sektoriaus finansams ir valdžios sektoriaus išlaidų įgyvendinant COVID-19 planą, 2020 metais nuo vidutinio laikotarpio tikslo bus nukrypta. 2020 metų struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas sudarys 8,4 procento BVP. Vertinant struktūrinį balansą, taikoma bendroji SAP išimties sąlyga, kai COVID-19 plano priemonių, kaip vienkartinių, poveikis nėra eliminuojamas. 2020 metų pirminio struktūrinio balanso 7,3 procentinio punkto BVP neigiamas metinis pokytis, įvertinus ir neigiamą produkcijos atotrūkį nuo potencialo, rodo, kad 2020 metais vykdoma fiskalinė politika yra anticiklinė, skatinanti ekonomiką. Struktūrinio valdžios sektoriaus balanso projekcija parengta išskirtinai didelio neapibrėžtumo aplinkybėmis, kai sunku patikimai įvertinti ekonomikos ciklo būklę ir COVID-19 pandemijos poveikį viešiesiems finansams.

5 paveikslas. 2008–2023 metų valdžios sektoriaus ir subsektorių balansai, proc. BVP



Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija.

2021 metai

Įvertinus būtinybę atsižvelgti į pažeidžiamų visuomenės grupių poreikius, siekį spartinti ir efektyvinti investicijas į ekonomikos atsigavimą ir augimą valdžios sektoriaus išlaidos, palyginti su 2020 metams planuotomis išlaidomis, didės 3117,2 mln. eurų, iš jų 744 mln. eurų EGADP. Nors 2021 metais neplanuojama tęsti daugumos kovos su pandemijos padariniais greitojo reagavimo – COVID-19 plano – priemonių, neatmestina, kad pandeminei situacijai blogėjant, jų gali prireikti.

Europos Komisijos pasiūlytas EGADP padės spręsti svarbiausius iššūkius Lietuvai: netikėtai ištikusios krizės dėl COVID-19 pandemijos pasekmių šalinimas bei ekonomikos ir socialinių sistemų atsparumo krizėms didinimas, lėta Lietuvos ekonomikos transformacija link aukštesnės pridėtinės vertės, socialinė atskirtis ir nelygybė, nepakankama švietimo kokybė, lėtas švietimo skaitmenizavimas ir ugdymo netolygumai, prasti Lietuvos gyventojų bendros sveikatos rodikliai, ekonominiai ir socialiniai regioniniai skirtumai, iššūkiai susiję su žaliąją ir skaitmenine transformacija.

EGADP sudarys galimybes ženkliai paspartinti reformų ir susijusių reikalingų viešųjų investicijų įgyvendinimą Lietuvoje. Ši priemonė padės Lietuvai ne tik spręsti ekonomines ir socialines problemas, bet taip pat padės užtikrinti, kad šios investicijos ir reformos būtų orientuotos į žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos uždavinių sprendimą ir tvarų atsigavimą. EGADP įgyvendinimas Lietuvoje bus susietas su Europos semestre nustatytais konkrečiais Lietuvos uždaviniais ir prioritetais, Rekomendacijų Lietuvai įgyvendinimu, nacionalinėmis reformomis, Nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu.

Lietuva reaguodama į COVID-19 keliamą neigiamą poveikį Lietuvos ekonomikai bei globalius pokyčius ekonomikoje 2020 m. liepos mėn. parengė DNR planą, kurio pagrindinis tikslas – siekti sparčių ir efektyvių investicijų į Lietuvos ekonomikos atsigavimą ir augimą, kad Lietuvos ekonomika taptų tvaresnė, inovatyvesnė ir kurtų didesnę aukštą pridėtinę vertę.

DNR plane nustatytos 5 investicijų kryptys, kurioms bus skirti pagrindiniai ilgalaikių investicijų lėšų srautai: žmogiškasis kapitalas, skaitmeninė ekonomika ir verslas, inovacijos, ekonominė infrastruktūra bei klimato kaita ir energetika. Šios kryptys atliepia aktualius pagrindinius globalios ekonomikos pokyčius: poreikį perorientuoti verslo grandines, siekį stiprinti strategiškai svarbią gyvybės mokslų pramonę, pereiti prie inovacijomis grįstos ir skaitmeninės ekonomikos, poreikį didinti ekonomikos atsparumą galimiems šokams, palaikyti žaliąjį kursą ir užtikrinti tvarumą.

Šioms ilgalaikio poveikio investicijoms iš viso numatoma skirti 5,8 mlrd. eurų. DNR plano paskirtis ir investicijų kryptys dalinai sutampa su EGADP, todėl dalį DNR plano veiksmų, kurie atitinka EGADP prioritetus, numatoma finansuoti EGADP lėšomis. Kadangi didžioji dalis šių veiksmų yra jau suplanuoti ir parengti įgyvendinimui, ženklios investicijos iš EGADP bus pradėtos jau 2021 metais.

2021 metais planuojama 813 mln. eurų investicijų iš EGADP, iš kurių valdžios sektoriuje numatoma 744 mln. eurų. Ši suma LBP pateiktose valdžios sektoriaus finansų projekcijose yra įvertinta kaip 2021 metų pajamos ir atitinkamai kaip išlaidos, išlaikant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų neutralumo biudžeto balansui principą. Kadangi EGADP priemonių įgyvendinimui avansuoti bus skolinamasi, valdžios sektoriaus skola 2021 metais padidės.

Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais gautos EGADP lėšos turėtų teigiamą poveikį skolos rodikliui.

Lietuva išskyrė esminius pokyčius, kurių numatoma siekti investuojant EGADP lėšas. Visų pirma bus didinamas Lietuvos ekonomikos pažangumas, siekiant, kad kuo didesnę jos dalį sudarytų inovatyvus ir aukštą pridėtinę vertę kuriantis verslas. Bus pereinama prie skaitmeninės ir žiniomis grįstos ekonomikos, kurioje vyrauja gerai apmokamos ir aukštos kompetencijos reikalaujančios darbo vietos, vystomos inovacijos ir didelės vertės produktai, tuo pačiu didinant ekonomikos atsparumą galimiems šokams ateityje. Antra – bus siekiama subalansuoto vystymosi, išnaudojant Lietuvos regionų ekonomikos potencialą, užtikrinant jų patrauklumą kokybiškas darbo vietas kuriančioms investicijoms. Trečia – bus pereinama prie klimatui draugiškos ekonomikos. Ketvirta – bus investuojama į kvalifikuotą, pakeistą ekonomikos struktūrą atitinkančią, darbo jėgą. Bus siekiama išlaikyti ir padidinti kvalifikuotų, darbingų, sveikų, išsilavinusių ir motyvuotų dirbti žmonių skaičių, padidinti Lietuvos gyventojų, galinčių kurti individualią ir visuomenės gerovę, skaičių.

Įvertinus šias prioritetines kryptis preliminariai numatoma, kad EGADP lėšos apims investicijas šiose pagrindinėse srityse:

- atsinaujinantys energijos išteklių, energijos efektyvumas, aplinkosauga ir klimato kaita, žiedinė ekonomika bei darnus transportas;

- skaitmeninė ekonomika, skaitmeninis junglumas, viešojo administravimo ir paslaugų skaitmeniniam;

- švietimo sistemos pertvarka gerinant švietimo kokybę ir prieinamumą;

- inovacijų skatinimas ir mokslinio potencialo didinimas;

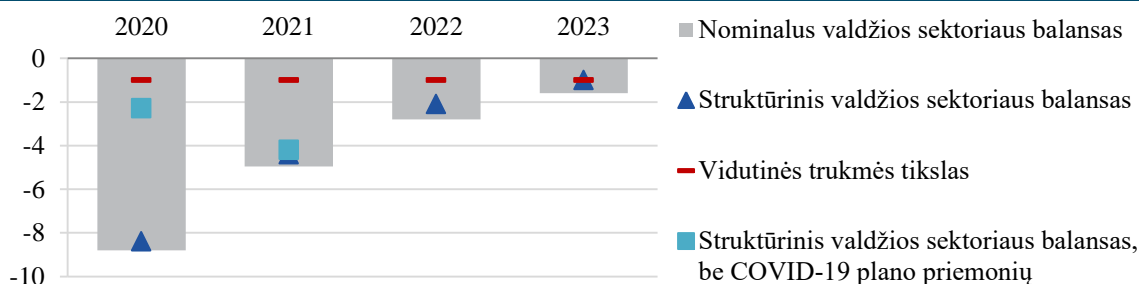
- sveikatos apsaugos sistemos atsparumo didinimas ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimas;

- mokesčių sistemos tobulinimas ir kova su šešėliu.

Detalus planuojamų 2021 m. investicijų sąrašas pateikiamas VI dalyje.

Dėl bendrosios SAP išimties taikymo, nustatytų išskirtinių aplinkybių, rengiant 2021 metų valdžios sektoriui priskiriamus biudžetus netaikomos SAP ir nacionalinės išlaidų augimo ribojimo ir struktūrinio balanso taisyklės. Planuojama, kad 2021 metais valdžios sektoriaus deficitas sudarys 5 procentus BVP, o struktūrinis deficitas 4,4 procento BVP ir bus 3,4 procentinio punkto BVP didesnis nei vidutinio laikotarpio tikslas. Nevertinant COVID-19 plano priemonių poveikio valdžios sektoriaus balansui, 2021 metų struktūrinis deficitas sudarytų 4,2 procento BVP.

6 paveikslas. 2020–2023 metų struktūrinis balansas su / be COVID-19 priemonių plano poveikio, proc. BVP



Šaltinis – Finansų ministerija.

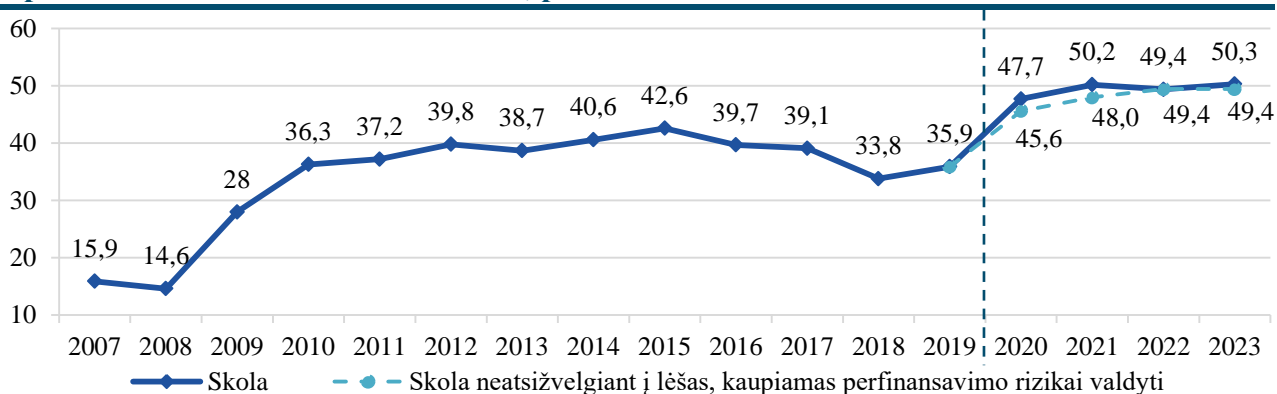
LBP pateikti 2020 ir 2021 metų rodikliai gali keistis, jeigu 2020 ir 2021 metais pasitvirtins ekonominės raidos scenarijaus rizikos ar kitos fiskalinės rizikos, nurodytos 18 lentelėje.

Nors neapibrėžtumas dėl ekonominės ir COVID-19 pandemijos raidos ateityje yra labai didelis, numatoma, kad vidutinio laikotarpio pabaigoje valdžios sektoriaus struktūrinis balansas pasieks vidutinio laikotarpio tikslą. Ilgalaikis valdžios sektoriaus finansų tvarumas neišvengiamai bus ir prioritetas, ir iššūkis.

Valdžios sektoriaus skola

Prognozuojama, kad valdžios sektoriaus skola 2021 metų pabaigoje sudarys 50,2 procento BVP ir bus 2,6 procentinio punkto didesnė negu 2020 metų pabaigoje, kuri, planuojama, sieks 47,7 procento BVP. Skolos didėjimui, palyginti su 2020 metais, didžiausią įtaką daro planuojamas ES ir kitos tarptautinės paramos neigiamas balansas (apie 2,1 proc. BVP) ir išankstinis finansinių išteklių, naudojamų valstybės skolai dengti, kaupimas (apie 1,5 proc. BVP). Prognozuojama, kad COVID-19 pandemijos sukeltų pasekmių valstybės finansams ir pinigų srautams įtaka sieks apie 10,6 procento BVP, tai yra, neįvertinus COVID-19 pandemijos poveikio, valdžios sektoriaus skola sudarytų apie 37,1 procento BVP. Pasaulio finansų rinkos tendencijos ir Europos Centrinio Banko vykdoma specialioji pirkimo programa¹⁸ (PEPP), skirta monetarinės politikos priemonėmis prisidėti prie COVID-19 pandemijos neigiamo poveikio ES ekonomikoms, sudarė sąlygas ir toliau mažinti išlaidas palūkanoms, nepaisant išaugusių skolinimosi apimčių.

7 paveikslas. Valdžios sektoriaus skola, proc. BVP



Šaltinis – Finansų ministerija.

2 lentelė. Valdžios sektoriaus skolos projekcijos

	2020	2021
	proc. BVP	
Valdžios sektoriaus skola metų pabaigoje	47,7	50,2
Valdžios sektoriaus skolos pokytis	11,8	2,6
Valdžios sektoriaus skolą lemiantys veiksniai		
Pirminis balansas	-8,2	-4,5
Palūkanos	0,6	0,5
Skolos pokyčio tikslinimas	2,5	0,0
Numanoma skolos palūkanų norma	1,3	1,0

Šaltinis – Finansų ministerija.

¹⁸ Angl. *Pandemic Emergency Purchase Programme* (PEPP)

3 lentelė. Valstybės garantuota skola

	2020	2021
	proc. BVP	
Valstybės garantijos	2,0	2,7
iš jų: susijusios su finansų sektoriumi	0,0	0,0

Saltinis – Finansų ministerija.

2 SKYRIUS VALDŽIOS SEKTORIAUS PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ PROJEKCIJOS PAGAL FORMUOJAMOS POLITIKOS SCENARIJŲ

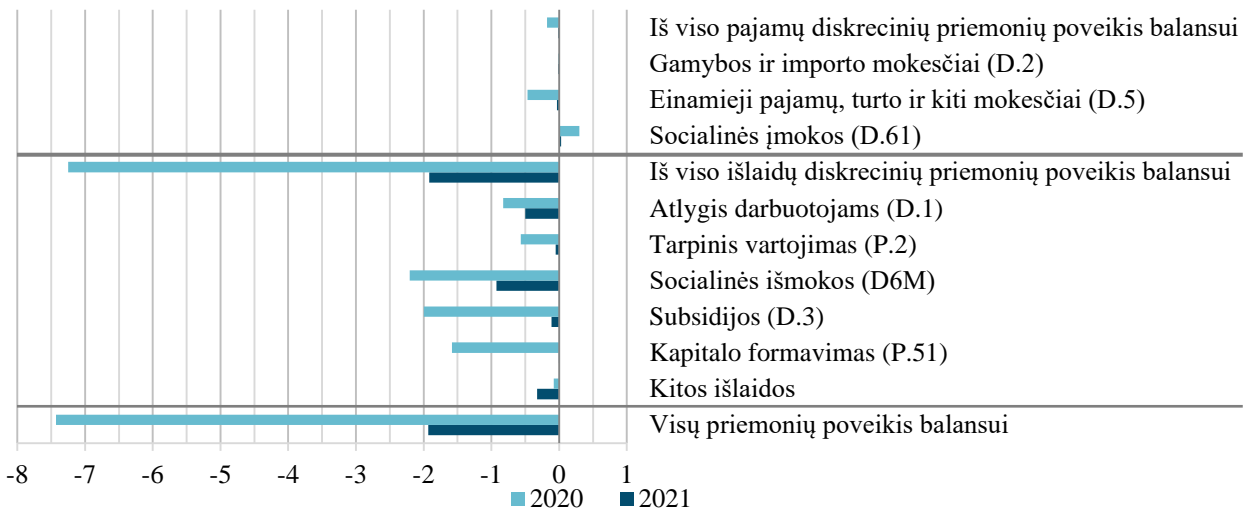
Įgyvendinant ES Tarybos rekomendacijas Lietuvai ir atsižvelgiant į Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 164 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, nuostatas dėl mokesčių sistemos struktūros tobulinimo ekonomikos augimui palankia kryptimi, mokesčių bazės optimizavimo, 2021 metais numatyti šie mokesčių pakeitimai: didinami akcizų tarifai daliai tabako produktų ir mažinama akcizų lengvatos apimtis žemės ūkyje naudojamiems gazoliams, tokiu būdu toliau plečiant ekonomikos augimui mažiau žalingų mokesčių bazę, kartu labiau prisidedant prie aplinkosaugos ir sveikatinimo tikslų įgyvendinimo. Numatoma toliau didinti gyventojų pajamų apmokestinimo progresyvumą mažinant metinių pajamų dydį, nuo kurio taikomas viršutinis progresinis GPM tarifas. Nuo 2021 metų iki 2025 metų įmonėms, įgyvendinančioms naujus itin didelius investicijų projektus, bus taikoma pelno mokesčio lengvata, taip siekiant į šalį pritraukti investicijų.

Prognozuojant 2021 metų valstybės biudžeto pajamas, įvertintas ekonominės raidos scenarijus, prielaidos dėl COVID-19 pandemijos paveiktų įmonių mokesčių atidėjimo gražinimo ir pajamų netekimas dėl galiojančių mokesčių lengvatų. Numatoma, kad valstybės biudžeto pajamos, įvertinus kaupimo principu, neįskaitant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, 2021 metais, palyginti su 2020 metais numatomomis pajamomis, didės 230 mln. eurų.

Diskrecinių pajamų priemonių, susijusių su šiais mokesčių sistemos pakeitimais ir COVID-19 plano įgyvendinimu, sąrašas pateiktas 15 lentelėje.

Planuojama, kad 2021 metais valstybės biudžeto išlaidų augimą lems DNR plano priemonių finansavimas, bendrosios pensijos indeksavimas, įmokų už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis, skatinamųjų įmokų į pensijų kaupimo fondus ir įmokų į ES biudžetą, išmokos vaikui, mokytojų, dėstytojų, kitų švietimo ir mokslo darbuotojų darbo užmokesčio, MMA, pareiginės algos bazinio dydžio didinimas, įgyvendinamų struktūrinių reformų finansavimas, savivaldybių negautų pajamų kompensavimas, parama verslui valstybėje paskelbtos ekstremaliosios situacijos metu. Informacija apie išlaidų diskrecines priemones pateikta 16 lentelėje.

8 paveikslas. Diskrecinės pajamų ir išaidų priemonės, proc. BVP



Šaltinis – Finansų ministerija.

4 lentelė. Valdžios sektoriaus išlaidų ir pajamų rodikliai pagal formuojamą fiskalinę politiką

Valdžios sektorius (S13)	ESA kodas	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP	
1. Bendrosios pajamos	TR	36,3	37,8
1.1. Gamybos ir importo mokesčiai	D.2	11,6	11,6
1.2. Einamieji pajamų, turto ir kiti mokesčiai	D.5	8,8	8,4
1.3. Kapitalo mokesčiai	D.91	0,0	0,0
1.4. Socialinės įmokos	D.61	10,6	10,6
1.5. Pajamos iš turto	D.4	0,5	0,4
1.6. Kitos		4,8	6,7
Mokesčių našta (D.2 + D.5 + D.61 + D.91 – D.995)		31,0	30,7
2. Bendrosios išlaidos	TE	45,2	42,7
2.1. Atlygis darbuotojams	D.1	11,8	11,5
2.2. Tarpinis vartojimas	P.2	5,5	6,5
2.3. Socialinės išmokos	D6M	17,2	16,2
iš jų: nedarbo pašalpos		0,7	0,6
2.4. Palūkanų išlaidos	D.41	0,6	0,5
2.5. Subsidijos	D.3	2,3	0,5
2.6. Pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	4,4	3,8
2.7. Kapitalo pervedimai	D.9	0,4	0,1
2.8. Kitos		3,0	3,7

Šaltinis – Finansų ministerija.

3 SKYRIUS

LBP IR STABILUMO PROGRAMOS RODIKLIŲ Palyginimas

5 lentelė. LBP ir ankstesnių ekonominės raidos scenarijų (įskaitant ir Stabilumo programą) rodiklių palyginimas

	2019 m.	2020 m.	2021 m.
BVP realus pokytis, proc.:			
2020 m. kovo 20 d. scenarijus	3,9	-1,3	2,2
LBP	3,9	-1,5	3,3

	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Skirtumas	0,0	-0,2	1,1
Stabilumo programa (1 scenarijus)	3,9	-2,8	5,4
LBP	3,9	-1,5	3,3
Skirtumas	0,0	1,3	-2,1
Stabilumo programa (2 scenarijus)	3,9	-7,3	6,6
LBP	3,9	-1,5	3,3
Skirtumas	0,0	5,8	-3,3

Šaltinis – Finansų ministerija.

LBP pateiktos valdžios sektoriaus balanso rodiklio 2020 metams projekcijos skiriasi nuo Stabilumo programoje pateiktų projekcijų dėl padidėjusios COVID-19 plano apimties, valdžios sektoriaus išlaidų įgyvendinant COVID-19 planą prielaidų, taip pat šiuo metu prognozuojamo mažesnio nominalaus BVP kritimo ir atnaujintų valdžios sektoriaus pajamų projekcijų. LBP ir Stabilumo programoje pateikti 2021 metų valdžios sektoriaus balanso rodikliai skiriasi, nes Stabilumo programoje valdžios sektoriaus finansų projekcijos pateiktos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų, o LBP projekcijos parengtos atsižvelgiant į diskrecines pajamų ir išlaidų priemones taikomas 2021 metais.

6 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus balanso projekcijų palyginimas

	ESA kodas	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP		
Stabilumo programa (1 scenarijus)	B.9	0,3	-9,1	-2,4
LBP		0,3	-8,8	-5,0
Skirtumas		0,0	0,3	-2,6
Stabilumo programa (2 scenarijus)	B.9	0,3	-11,4	-3,9
LBP		0,3	-8,8	-5,0
Skirtumas		0,0	2,6	-1,1

Šaltinis – Finansų ministerija.

Valdžios sektoriaus skolos projekcijos pateiktos LBP ir Stabilumo programoje skiriasi dėl perfinansavimo rizikos valdymo priemonių pasikeitimo, atnaujintų BVP, valdžios sektoriaus pajamų (įskaitant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas), balanso projekcijų. Sprendimas palaikyti didesnę valstybės išdo likvidumą taip pat turi įtakos LBP pateiktai valdžios sektoriaus skolos projekcijai.

7 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus skolos projekcijų palyginimas

	2019 m.	2020 m.	2021 m.
	proc. BVP		
Stabilumo programa (1 scenarijus)	36,3	46,8	47,9
LBP	35,9	47,7	50,2
Skirtumas	-0,4	0,9	2,3
Stabilumo programa (2 scenarijus)	36,3	50,6	52,7
LBP	35,9	47,7	50,2
Skirtumas	-0,4	-2,9	-2,5

Šaltinis – Finansų ministerija.

III DALIS

BIUDŽETO SISTEMOS PERTVARKA

Biudžeto sistemos pertvarkos tikslas – sukurti patikimą ir efektyviai veikiančią vidutinės trukmės biudžeto formavimo ir programų valdymo sistemą, aiškiai susietą su valstybės strateginio planavimo sistema, integruojančią strateginio, regioninio ir teritorinio planavimo procesus. Šiuo glaudžiu biudžeto formavimo ir strateginio valdymo procesų susiejimu siekiama užtikrinti ilgalaikę ir darnią valstybės pažangą ir efektyvų jai skirtų viešųjų finansų planavimą ir panaudojimą.

2020 m. birželio 25 d. Seimas priėmė Strateginio valdymo įstatymą¹⁹, kuriuo reglamentuojama į rezultatus orientuota strateginio valdymo sistema: nustatyti strateginio valdymo sistemos principai, apibrėžti planavimo dokumentų tipai, jų tarpusavio sąsajos ir įtaka pažangos lėšų planavimui, sustiprintos strateginio valdymo ir valstybės biudžeto formavimo sistemos sąsajos. Vadovaujantis Strateginio valdymo įstatymo nuostatomis rengiami planavimo dokumentai ilgainiui padės užtikrinti efektyvų valdžios sektoriaus finansų planavimą ir naudojimą, vadovaujantis įrodymais grįsto ir į rezultatus orientuoto valdymo principais.

Taip pat Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ buvo patvirtintas vienas iš pagrindinių šalies planavimo dokumentų – Nacionalinis pažangos planas²⁰, kuriame nustatomi visi šalies 10 metų laikotarpio strateginiai tikslai ir jiems pasiekti numatyti pažangos uždaviniai, kurie bus perkeliami į ministerijų rengiamas nacionalines plėtros programas, kurias ministerijos turi parengti dar 2020 metais. Šiose programose bus planuojamos pažangos priemonės ir jas įgyvendinantys projektai, numatomos jiems įgyvendinti reikalingos finansinės projekcijos. Pažangos priemonių ir projektų planavimui bus taikomos vienodos taisyklės, nepriklausomai nuo finansavimo šaltinio.

Tęsiant biudžeto sistemos pertvarkos darbus, 2020 metais atliekamos išlaidų peržiūros socialinės apsaugos (aktyvios darbo rinkos politikos priemonių) ir švietimo (profesinio mokymo įstaigų) sektoriuose, vadovaujantis 2019 metais parengta viešųjų išlaidų peržiūrų atlikimo metodika. Planuojama, kad šių išlaidų peržiūrų rezultatai bus panaudoti derybų dėl 2022 metų planuojamų asignavimų ir siekiamų rezultatų metu. Taip pat, viešųjų išlaidų peržiūros procesas bus integruotas į valstybės biudžeto sudarymo procesą, kaip neatsiejama šio proceso dalis ir reglamentuota Strateginio valdymo metodikoje. Viešųjų išlaidų peržiūra bus atliekama kasmet, siekiant rasti neprioritetines, neveiksmingas ir neefektyviai panaudojamas tęstinės veiklos išlaidas, kurios galėtų būti nukreiptos vykdant efektyvesnes veiklas arba priemones.

Šiuo metu rengiama Strateginio valdymo įstatymo nuostatas detalizuojanti Strateginio valdymo metodika, kurią planuojama iki 2020 metų pabaigos patvirtinti, kurioje nustatyta, kad strateginio planavimo dokumentų (Nacionalinio pažangos plano, nacionalinių plėtros programų) elementai (pažangos uždaviniai, pažangos priemonės, projektai, jų vertinimo rodikliai) bus tiesiogiai perkeliami į strateginius veiklos planus, t. y. asignavimų valdytojų biudžeto programas, o

¹⁹ **Strateginio valdymo įstatymas,**

<https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/90386d20bab711ea9a12d0dada3ca61b?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=c5848937-218c-4cd8-af4f-1d3aaf84ae47>

²⁰ **Nacionalinis pažangos planas,**

<https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=c5848937-218c-4cd8-af4f-1d3aaf84ae47>

tęstinės veiklos elementai (tęstinės veiklos uždaviniai, tęstinės veiklos priemonės ir jų vertinimo rodikliai) bus planuojami asignavimų valdytojo strateginiame veiklos plane. Taip pat šiuo metu intensyviai rengiamasi biudžeto sistemos pertvarkos įgyvendinimui: pradėti rengti bandomieji ministerijų 2022-2024 metų naujos struktūros strateginiai veiklos planai, kuriuose bus aiškiai atskirtos tęstinės veiklos išlaidos ir pažangai įgyvendinti skirtos išlaidos.

Nauja biudžeto formavimo sistema, atsižvelgiant į priimtus minėtus teisės aktus, bus taikoma rengiant 2022 ir vėlesnių metų valstybės biudžeto projektus.

IV DALIS METODOLOGINIAI ASPEKTAI

8 lentelė. Ekonominės raidos scenarijaus rengimas

Skaičiavimo technika	Biudžeto proceso etapas, kuriame taikyta technika	Svarbūs taikytų modelių (technikų) bruožai	Prielaidos
Nacionalinės sąskaitybos principai, ekonometrinis ir ekspertinis vertinimas	Ekonominės raidos scenarijus	Makroekonominės prognozės rengiamos vidutiniam laikotarpiui, taikant pagal nacionalines sąskaitas sudarytą makroekonominį modelį. Analizuojant atskirus arba daugiau nei vieną potencialiai tarpusavyje susijusius makroekonominis rodiklius, sudaromos ekonometrinės lygtys, taip pat atliekamas ekspertinis vertinimas. Potencialaus BVP skaičiavimai paremti Ekonomikos ir finansų reikalų (ECOFIN) tarybos 2002 metais patvirtinta metodika	Techninės prielaidos (naftos kaina, valiutų kursas ir palūkanų normos)

Pajamų prognozavimas

Pajamų iš mokesčių prognozė rengiama vadovaujantis makroekonominėmis prognozėmis, statistiniais duomenimis, pajamų dinamika ir valstybės institucijų pateikta informacija. Pajamų iš atskirų mokesčių prognozė gali būti koreguojama pasitelkiant ekspertinį vertinimą, t. y. atsižvelgiant į kitas nei įstatymų pakeitimo projektuose numatytas aplinkybes, darančias įtaką pajamų surinkimui.

Priklausomai nuo mokesčio, taikomas vienas arba keli prognozavimo metodai:

✓ Detalaus modeliavimo metodas. Renkami duomenys apie kiekvienos kategorijos mokesčio mokėtojų skaičių ir tos kategorijos bendrąją pajamų sumą bei struktūrą. Kuriamas simuliacinis modelis iš dvejų blokų – tipinio mokesčio mokėtojo ir agreguojantis blokas. Taikant modelį apskaičiuojama, kiek mokesčių vidutiniškai sumokės atskiras mokesčių mokėtojas, atstovaujantis tam tikrai grupei, kiek visa grupė ir pagaliau visi šalies mokesčių mokėtojai.

✓ Efektyvaus vidutinio tarifo metodas. Įstatymu nustatytas mokesčio tarifas koreguojamas atsižvelgiant į taikomas lengvatas, mokestinės bazės išimtis ir pan. Tokiu būdu įvertintas efektyvus vidutinis tarifas dauginamas iš mokesčio bazės apimties, kad būtų gauta pajamų iš atitinkamų mokesčių prognozė.

✓ Elastingumo metodas. Nustatoma priklausomybė tarp pajamų iš mokesčio didėjimo (mažėjimo) ir atitinkamos bazės dinamikos. Įvertinus elastingumo koeficientą, būdingą konkrečiam mokesčiui, ir prognozuojamos bazės pasikeitimus, prognozuojamos pajamos iš to mokesčio.

V DALIS
ERS IR VALSTYBĖS FINANSŲ DUOMENYS

9 lentelė. Pagrindinės prielaidos

	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Trumpalaikės palūkanų normos (vidutinės metinės)	-0,1	-0,2	-0,2
Ilgalaikės palūkanų normos (vidutinės metinės)	0,5	0,2	0,4
JAV dolerio ir euro keitimo kursas (vidutinis metinis)	1,12	1,11	1,12
Nominalusis efektyvus valiutų keitimo kursas	-1,2	2,4	1,0
Pasaulio (be ES) BVP augimas, procentais	3,0	-3,9	4,9
ES BVP augimas, procentais	1,5	-8,3	5,8
Pagrindinių eksporto rinkų augimas, procentais	1,4	-7,8	5,3
Pasaulio (išskyrus ES) importo augimas, procentais	0,1	-11,5	6,1
Naftos kainos (Brent, JAV doleriais už barelį)	64,1	41,8	43,1

Šaltiniai: Europos Komisija, Finansų ministerija.

10 lentelė. Kainų rodikliai

	2019 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
	Indeksas	Pokytis, procentais		
1. BVP defliatorius	124,9*	3,0*	0,9	1,8
2. Privataus vartojimo defliatorius	117,5*	1,9*	0,9	1,8
3. SVKI (2015 m. = 100)	109,5	2,2	0,9	1,8
4. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų defliatorius	143,6*	9,6*	5,0	5,0
5. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo defliatorius	117,4*	2,5*	1,7	1,7
6. Eksporto (prekių ir paslaugų) kainų defliatorius	111,0*	0,8*	-2,5	1,3
7. Importo (prekių ir paslaugų) kainų defliatorius	106,7*	-0,7*	-5,6	1,1

* Ekonominės raidos scenarijus parengtas pagal statistinius duomenis, paskelbtus iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija.

11 lentelė. Darbo rinkos rodikliai

	ESA kodas	2019 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		Rodiklio reikšmė	Pokytis, procentais		
1. Užimtų gyventojų skaičius, tūkst.		1378,4	0,3	-1,9	1,3
2. Užimtumas, dirbta valandų, tūkst.		2615886	0,5	-	-
3. Nedarbo lygis, procentais		6,3	-	8,8	7,9
4. Darbo našumas (bendroji pridėtinė vertė, tenkanti vienam užimtajam), tūkst. eurų		-	3,6	0,4	1,9
5. Darbo našumas, dirbta valandų		-	-	-	-
6. Atlygis darbuotojams, mln. eurų	D.1	22433,3	10,3	4,8	4,9
7. Atlygis vienam darbuotojui, eurai		18293,5	9,8	6,8	3,5

* Ekonominės raidos scenarijus parengtas pagal statistinius duomenis, paskelbtus iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.

Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija.

12 lentelė. Sektorių balansai

	ESA kodas	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP		
1. Grynas šalis skolinimasis	B.9	6,1	9,3	7,9
<i>iš jo:</i>				
- prekių ir paslaugų balansas		5,6*	8,0	7,5
- pirminių pajamų ir pervedimų balansas		-1,2**	-0,9**	-1,7**
- kapitalo sąskaita		1,7**	2,2**	2,1**
2. Privataus sektoriaus grynas skolinimas (skolinimasis)	B.9	5,8	18,1	8,4
3. Valdžios sektoriaus grynas skolinimas (skolinimasis)	B.9	0,3	-8,8	-0,5
4. Statistinis neatitikimas		0	0	0

* Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojant statistinius duomenis, paskelbtus iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.

** Prognozės 2020 ir 2021 metams parengtos pagal informaciją, paskelbtą iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. (pateikiami 2019 m. faktiniai duomenys, naudoti prognozėms parengti).

Šaltiniai: Lietuvos bankas, Finansų ministerija.

13 lentelė. Valdžios sektoriaus rodikliai pagal formuojamą politiką

	ESA kodas	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP	
Grynas skolinimas (+) / grynas skolinimasis (-) (B.9) pagal subsektorius			
1. Valdžios sektorius	S.13	-8,8	-5,0
2. Centrinė valdžia	S.1311	-8,7	-4,9
3. Krašto valdžia	S.1312	-	-
4. Vietos valdžia	S.1313	-0,1	0,0
5. Socialinės apsaugos fondai	S.1314	0,0	0,0
6. Palūkanų mokėjimas	D.41	0,6	0,5
7. Pirminis balansas		-8,2	-4,5
8. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės		0,0	0,0
9. Realus BVP augimas (proc.)		-1,5	3,3
10. Potencialaus BVP augimas (proc.)		3,4	3,5
<i>Iš jo:</i>			
- darbo veiksnys		0,5	0,8
- kapitalo veiksnys		1,3	1,3
- bendrasis gamybos veiksnių našumas		1,6	1,4
11. Produkcijos atotrūkis nuo potencialo (proc. potencialaus BVP)		-1,1	-1,3
12. Ciklinė biudžeto dedamoji (proc. potencialaus BVP)		-0,4	-0,5
13. Balansas, pakoreguotas pagal ciklą (1 – 12) (proc. potencialaus BVP)		-8,4	-4,4
14. Pirminis balansas, pakoreguotas pagal ciklą (13 + 6) (proc. potencialaus BVP)		-7,8	-3,9
15. Struktūrinis balansas (13 – 8) (proc. potencialaus BVP)		-8,4	-4,4

Šaltinis – Finansų ministerija.

14 lentelė. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų rodikliai nesikeičiančios politikos scenarijaus atveju

Valdžios sektorius (S13)	ESA kodas	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP	
1. Bendrosios pajamos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų	TR	36,5	37,8
1.1. Gamybos ir importo mokesčiai	D.2	11,7	11,6
1.2. Einamieji pajamų, turto ir kiti mokesčiai	D.5	9,2	8,5
1.3. Kapitalo mokesčiai	D.91	0,0	0,0
1.4. Socialinės įmokos	D.61	10,3	10,6

Valdžios sektorius (S13)	ESA kodas	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP	
1.5. Pajamos iš turto	D.4	0,5	0,4
1.6. Kitos		4,8	6,7
Mokesčių našta (D.2 + D.5 + D.61 + D.91 – D.995)		31,2	30,7
2. Bendrosios išlaidos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų	TE	37,9	40,8
2.1. Atlygis darbuotojams	D.1	10,9	11,0
2.2. Tarpinis vartojimas	P.2	4,9	6,4
2.3. Socialinės išmokos	D6M	15,0	15,2
iš jų: nedarbo pašalpos		0,7	0,6
2.4. Palūkanų išlaidos	D.41	0,6	0,5
2.5. Subsidijos	D.3	0,3	0,3
2.6. Pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	2,9	3,8
2.7. Kapitalo pervedimai	D.9	0,4	0,1
2.8. Kitos		2,9	3,3

Saltinis – Finansų ministerija.

15 lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės pajamų priemonės

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
1.*	MMA didinimas nuo 2020 m. sausio 1 d. nuo 555 eurų iki 607 eurų	D.5	14,6	
2.*	MMA didinimas nuo 2021 m. sausio 1 d. nuo 607 eurų iki 642 eurų	D.5		9,1
3.*	NPD didinimas iki 300 eurų 2019 m., praplečiant NPD taikymo ribą iki 2 VDU, ir NPD didinimas iki 400 eurų nuo 2020 m. liepos 1 d., taikant jį nuo 2020 m. sausio 1 d. gautoms pajamoms, NPD formulės pasikeitimas nuo 2021 m. sausio 1 d.	D.5	-142	-68
4.*	NPD didinimas neįgaliesiems: didesnio darbingumo lygio asmenims – iki 600 eurų, mažesnio darbingumo lygio asmenims – iki 645 eurų	D.5	-15	
5.*	Progresinio (32 proc.) GPM laiptelio įvedimas	D.5	12,5	17
6.*	Atlyginimo koeficiento, taikomo apskaičiuojant komandiruočių kompensacijas (neapmokestinamus dienpinigius), didinimas nuo 1,3 iki 1,65 (x MMA)	D.5	34,6	-16
7.*	Nacionalinei kolektyvinei sutarčiai įgyvendinti skirtos lėšos (įskaitant bazinio dydžio didinimą)	D.5	31,2	
8.*	Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio didinimas nuo 176 iki 177 eurų	D.5		4,0
9.*	Transporto priemonių taršos mokesčio įvedimas	D.5	12,5	17,5
10.*	Papildomas kredito įstaigų pelno mokestis	D.5	17,7	-26,2
11.*	Mokesčių mokėtojų, nukentėjusių nuo COVID-19 pandemijos, GPM atidėjimas (COVID-19 plano priemonė)	D.5	-100	25
12.*	Mokesčių mokėtojų, nukentėjusių nuo COVID-19 pandemijos, pelno mokesčio atidėjimas (COVID-19 plano priemonė)	D.5	-30	22,5
13.*	GPM netekimai dėl prastovose esančių ir nedarbingumo pažymėjimus dėl COVID-19 situacijos turinčių darbuotojų (su COVID-19 susijusi priemonė)	D.5	-60	
14.*	Akcizų tarifų didinimas tabako produktams ir elektroninių cigarečių skysčio apmokestinimas nuo 2019 m. kovo 1 d.	D.2	15,6	15,6

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
15.*	Akcizų tarifų didinimas etilo alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams	D.2	18,8	3,3
16.*	Akcizų tarifo žemės ūkyje naudojamiems dyzeliniams degalams didinimas nuo 2020 m. sausio 1 d.	D.2	1,1	
17.*	Žemės ūkyje naudojamų dyzelinei degalų normų mažinimas apie 5 proc. Sumažintos normos bus taikomos išduodant leidimus 2021-2022 ūkiniams metams, t.y. nuo 2021 m. liepos 1 d.	D.2		2,5
18.*	Akcizų tarifo didinimas dyzeliniams degalams	D.2	44,6	
19.*	Akcizų tarifo didinimas benziniui	D.2	10,3	
20.*	Akcizų tarifo didinimas kaitinamojo tabako produktams nuo 2020 m. kovo 1 d.	D.2	6,9	1,4
21.*	Mokestis už aplinkos teršimą – sąvartyne šalinamų atliekų apmokestinimas	D.2	2,0	
22.*	Fizinių asmenų nekilnojamojo turto mokesčio neapmokestinamojo dydžio sumažinimas iki 150 000 eurų	D.2	2,4	
23.*	Apatinės nekilnojamojo turto mokesčio tarifų ribos už komercinės paskirties nekilnojamąjį turtą padidinimas nuo 0,3 iki 0,5 proc.	D.2		1,2
24.*	Dėl COVID-19 pandemijos nukentėjusių mokesčių mokėtojų PVM atidėjimai (COVID-19 plano priemonė)	D.2	-108	
25.*	PVM įstatymo 91 straipsnio 2 dalyje nustatytų apribojimų, taikomų už atitinkamą mokestinį laikotarpį susidariusiai ir grąžinamai PVM skirtumo sumai, atsisakymo	D.2		-30
26.	MMA padidinimas nuo 2020 m. sausio 1 d. nuo 555 eurų iki 607 eurų	D.6	15,3	
27.	MMA padidinimas nuo 2021 m. sausio 1 d. nuo 607 eurų iki 642 eurų	D.6		9,6
28.	Nacionalinei kolektyvinei sutarčiai įgyvendinti skirtos lėšos (įskaitant bazinio dydžio didinimą)	D.6	32,7	
29.	Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio didinimas nuo 176 eurų iki 177 eurų	D.6		4,2
30.	„Sodros“ įmokų lubos	D.6	-11,3	-22,4
31.	Pervedimų iš „Sodros“ biudžeto į privačius pensijų fondus sustabdymas keičiantis pensijų kaupimo sistemai.	D.6	181,5	23,2
32.	Nuo 1,3 iki 1,65 (x MMA) atlyginimo koeficiento, taikomo apskaičiuojant komandiruočių kompensacijas (neapmokestinamus dienpinigius) didinimas	D.6	31,7	
33.	Dėl COVID-19 pandemijos nukentėjusių mokesčių mokėtojų socialinio draudimo įmokų atidėjimai (COVID-19 plano priemonė)	D.6	-35	
34.	Socialinio draudimo įmokų netekimai dėl prastovose esančių ir nedarbingumo pažymėjimus dėl COVID-19 situacijos turinčių darbuotojų (su COVID-19 susijusi priemonė)	D.6	-71	
Iš viso:			-86,3	-6,5

Šaltinis – Finansų ministerija.

* Centrinės valdžios subsektoriaus (S.1311) diskrecinės pajamų priemonės

** Visų lentelėje pateiktų priemonių priėmimo etapas yra „patvirtinta“, o apskaitos principas – kaupimo.

16 lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės išlaidų priemonės

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
1.*	MMA didinimas nuo 380 iki 400 eurų, 2019 m. – iki 555 eurų, 2020 m. – iki 607 eurų, 2021 m. – iki 642 eurų (centrinė valdžia)	D.1	-7,4	-5,1
2.	MMA didinimas nuo 380 iki 400 eurų, 2019 m. – iki 555 eurų, 2020 m. – iki 607 eurų, 2021 m. – iki 642 eurų (vietos valdžia)	D.1	-12,2	-7,8
3.*	Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčiui apskaičiuoti pareiginės algos bazinio dydžio didinimas (nuo 2018 m. sausio 1 d. nuo 130 iki 132 eurų; nuo 2019 m. – 173 eurai, 2020 m. – 176 eurai, 2021 m. – 177 eurai) (centrinė valdžia)	D.1	-39,5	-16,8
4.	Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčiui apskaičiuoti pareiginės algos bazinio dydžio didinimas (nuo 2018 m. sausio 1 d. nuo 130 iki 132 eurų; nuo 2019 m. – 173 eurai, 2020 m. – 176 eurai, 2021 m. – 177 eurai) (vietos valdžia)	D.1	-12,6	-4,8
5.*	Pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio padidinimas	D.1	-93,8	-69,6
6.*	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistų darbo užmokesčio didinimas (2020 m. Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžiose įstaigose darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atlyginimams padidinti)	D.1	-2,0	
7.*	Dėstytojų, mokslo darbuotojų ir tyrėjų darbo užmokesčio didinimas	D.1	-4,6	-9,2
8.*	Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatų įgyvendinimas (centrinė valdžia)	D.1	-13,1	-6,9
9.	Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatų įgyvendinimas (vietos valdžia)	D.1	-15,9	-9,1
10.*	Rezidentų darbo užmokesčio didinimas	D.1	-0,5	
11.*	Darbo užmokesčio didinimas statutiniams pareigūnams (vidaus tarnybos, kalėjimų, muitinės, Valstybės saugumo departamento ir prokurorams, išskyrus Krašto apsaugos ministeriją)	D.1	-15,7	-1,6
12.*	Mediatorių atlyginimų padidinimas nuo 2020 m. sausio 1 d.	D.1	-0,4	
13.*	Valstybės įstaigų darbo užmokesčio fondo didinimas ir papildomų pareigybių finansavimas (centrinė valdžia)	D.1	-13,7	-6,2
14.	Valstybės įstaigų darbo užmokesčio fondo didinimas ir papildomų pareigybių finansavimas (vietos valdžia)	D.1	-5,1	
15.*	Atlyginimų didinimas medikams nuo 2020 m. balandžio 1 d.	D.1	-90,0	-86,5
16.	Mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui ir ugdymo skyriaus vedėjų koeficientų iki maksimumo didinimas	D.1		-18,0
17.*	Laisvų pareigūnų pareigybių komplektavimas, darbo užmokesčio didinimas, siekiant stiprinti policijos pajėgumus (darbui bendruomenėse, komisariatų kriminalinės policijos veiklos grupėms stiprinti)	D.1		-8,3
18.*	Valstybinės ir vietinės reikšmės kelių rekonstravimas, taisymas (remontas) (COVID–19 plano priemonė)	D.1 P.2 P.51	-150,0	
19.*	Kelių priežiūros ir klimato kaitos programų lėšų atšildymas (COVID–19 plano priemonė)	D.1 P.2 P.51	-160,0	
20.*	Papildomos sveikatos priežiūros išlaidos, įskaitant sveikatos priežiūros darbuotojų atlyginimų priedus (COVID–19 plano priemonė)	D.1 P.2	-2,9	
21.*	Ekstremaliosios situacijos valdyme dalyvaujančių valstybės institucijų papildomos išlaidos, įskaitant darbuotojų atlyginimų priedus (COVID–19 plano priemonė)	D.1 P.2	-20,1	
22.*	DNR planas (COVID–19 plano priemonė 2020 metais)	D.1 P.2 P. 51 Kitos	-161,3	-113,3
23.*	Asmens apsaugos priemonių, reagentų, medicininių ir kitos įrangos įsigijimas (COVID–19 plano priemonė)	P.2	-160,6	
24.*	Priemonės, skirtoms neigiamoms COVID–19 pandemijos pasekmėms psichikos sveikatai mažinti (COVID–19 plano priemonė)	P.2	-2,4	
25.*	Papildomoms nevyriausybių organizacijų, veikiančių socialinėje srityje ir teikiančių būtinąsias socialines paslaugas, išlaidoms (COVID–19 plano priemonė)	P.2	-2,0	

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
	priemonė)			
26.*	Geresnių sąlygų užtikrinimas vyresnio amžiaus žmonėms įsitraukti į visuomenės socialinį ir kultūrinį gyvenimą ir kitas veiklas (COVID–19 plano priemonė)	P.2	–0,3	
27.*	Akcinės bendrovės Lietuvos pašto teikiamų periodinių leidinių pristatymo kaimo vietovėse ir miestuose paslaugų išlaidų kompensavimas (COVID–19 plano priemonė)	P.2	–0,6	
28.*	Turizmo sektoriaus skatinimas po COVID-19 pandemijos (atostogų kuponų Lietuvos Respublikoje dirbantiems medikams sistema, turizmo sektoriaus transformacija, plėtojant kvalifikavimąsi, perkvalifikavimą ir skaitmeninimą įgyvendinant priemonę „E–verslo modelis“, inovacijų taikymas ir naujų turizmo paslaugų įgyvendinant priemonę „Inovaciniai čekiai“ kūrimas) (COVID–19 plano priemonė)	P.2	–18,0	
29.*	Savivaldybių patirtų materialinių išteklių teikimo, siekiant šalinti COVID–19 pandemijos padarinius ir valdyti jos plitimą esant valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, išlaidų kompensavimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	P.2	–12,0	
30.*	Pasirengimui galimai avarijai Astravo AE (centrinė valdžia)	P.2		–6,0
31.	Pasirengimui galimai avarijai Astravo AE (vietos valdžia)	P.2		–2,6
32.*	Šiaulių universiteto prijungimas prie Vilniaus universiteto	P.2		–2,3
33.*	Šalpos išmokų ir tikslinių kompensacijų didinimas, įgyvendinant naujas įstatymų nuostatas (2020 m. šalpos pensijų bazės (nuo 54 iki 56 proc. minimalių vartojimo poreikių dydžio), ir mažų pensijų priemokų ribos didinimas)	D.6M	–10,9	–6,0
34.*	Pareigūnų pensijų dėl bazinės pensijos padidėjimo didinimas ir jos indeksavimas	D.6M	–1,8	
35.*	Išmokos vaikams didinimas nuo 30 eurų iki 50 eurų 2019 m., iki 60 eurų – 2020 m.	D.6M	–149,2	–63,0
36.*	Socialinių išmokų bazinių dydžių indeksavimas	D.6M	–20,0	–27,5
37.*	Įmokos už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis	D.6M	–87,9	–50,2
38.*	Neįgalių asmenų, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros poreikis, slaugytojų draudimas valstybės lėšomis	D.6M	–4,0	
39.*	Nemokamas priešmokyklinukų (nuo 2020-01-01) ir pirmokų (nuo 2020-09-01) maitinimas	D.6M	–4,0	–10,4
40.	Ligos išmokų mokėjimo prižiūrintiesiems vaikus, senyvo amžiaus žmones ir neįgaliuosius, kai švietimo įstaigose ar socialinės priežiūros ir užimtumo centruose nustatomas infekcijų plitimą ribojantis režimas, taip pat sunkiomis lėtinėmis ligomis sergantiems asmenims užtikrinimas (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–140,0	
41.	Laikinos darbo paieškos išmokos bedarbiams, nedalyvaujantiems aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, mokėjimas (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–137,8	–34,5
42.	Fiksuoto dydžio ligos išmokos, lygios 1 minimalaus vartojimo poreikio dydžiui per mėnesį, savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie iki teisės gauti ligos išmoką mokėjo socialinio draudimo įmokas ir dėl ekstremaliosios situacijos negali toliau vykdyti savo veiklos, mokėjimas (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–108,0	
43.	Savarankiškai dirbančių asmenų, gavusių savarankiškai dirbančio asmens išmoką, kurie keis savo vykdytą veiklą, rėmimas (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–10,0	
44.*	Socialinio draudimo pensijų ir šalpos išmokų gavėjams vienkartinį 200 eurų dydžio išmokų mokėjimas (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–182,0	
45.*	Skiriant piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams, laikinai nevertinamas turimas turtas ir didinamas valstybės remiamų pajamų (VRP) dydis nuo 1 VRP iki 1,1 VRP teisei į socialinę pašalpą nustatyti (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–31,6	
46.*	Vienkartinė išmoka šeimoms, auginančioms vaikus (įvaikius), ir vaikams, netekusiems tėvų globos (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–72,0	

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
47.	Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos nuostatų išplėtimas ir papildomų lėšų šiai programai įgyvendinti skyrimas (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–0,8	
48.*	Vaikų vasaros stovyklų ir kitų neformaliojo vaikų švietimo veiklų finansavimas (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–5,5	
49.*	Gyventojų pajamų COVID–19 pandemijos metu užtikrinimas (COVID–19 plano priemonė)	D.6M	–60,3	
50.*	Skatinamosios įmokos į II pakopos pensijų fondus	D.6M	–36,0	–23,0
51.*	Valstybinio socialinio draudimo pensijų indeksavimas (centrinė valdžia)	D.6M		–134,5
52.	Valstybinio socialinio draudimo pensijų indeksavimas (socialinės apsaugos fondai)	D.6M		–114,6
53.*	Valstybinių pensijų indeksavimas	D.6M		–1,6
54.	Socialinių stipendijų didinimas	D.6M		–4,6
55.*	Pagalba verslui išsaugoti darbo vietas COVID–19 pandemijos metu ir jai pasibaigus, skatinimas kurti naujas darbo vietas po COVID–19 pandemijos (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–202,7	–8,0
56.	Padėti verslui išsaugoti darbo vietas COVID-19 epidemijos metu ir jai pasibaigus, skatinti kurti naujas darbo vietas po COVID-19 epidemijos (COVID-19 plano priemonė)	D.3	–35,4	
57.	Pasibaigus prastovai ir (ar) karantinui, pagalba valstybės lėšomis darbdaviams išlaikyti darbuotojus po prastovos ar priimti į darbą tikslinėms grupėms priklausančius bedarbius (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–299,1	–50,0
58.	Darbdavių skatinimas aktyviau dalyvauti įgyvendinant profesinį mokymą pameistrystės forma, organizuoti profesinį mokymą (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–5,0	
59.*	Darbo vietų steigimo įmonėse rėmimas ir paramos darbo vietoms, skirtoms bedarbiams, kuriems nustatytas 45–55 proc. darbingumas, steigti teikimas (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–4,7	
60.*	Nuomos įsipareigojimų naštos verslui mažinimo koncepcijos įgyvendinimas. Numatoma apmokėti 50 procentų nuomos mokesčio įmonėms, kurių veikla karantino metu apribota ar sustabdyta (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–90,0	
61.*	Subsidijos mažoms įmonėms (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–100,0	
62.*	Palūkanų mažoms ir vidutinėms įmonėms kompensavimas (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–50,7	
63.*	Turgavietės mokesčio kompensavimas (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–6,0	
64.*	Žemės ūkio sektoriaus likvidumo išsaugojimas, finansinių paslaugų prieinamumą didinimas ūkio subjektams, kurių veikla susijusi su žemės ūkiu, maisto ūkiu ir kaimo plėtra, bei skolinimosi išlaidų sumažinimas, t. y. sąlygų kompensuoti palūkanas ir garantinę įmoką sudarymas tiems ūkio subjektams, kurie nebegali pretenduoti į palūkanų kompensavimą (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–52,0	
65.*	Laikinosios valstybės pagalbos teikimas pieno gamintojams, galvijų, kiaulių laikytojams ir daržovių augintojams; paramos mokėjimas įmonėms, vykdančioms žemės ūkio produktų perdirbimo veiklą pieno, galvijienos, paukštienos ir kiaušinių sektoriuose ir patyrusioms nuostolių dėl COVID–19 pandeminės situacijos (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–48,4	
66.*	Kompensavimas kelionių organizatoriams už turistų pargabenimą iš užsienio valstybių po ekstremaliosios situacijos paskelbimo (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–1,0	
67.*	Pagalba verslui išsaugoti likvidumą (COVID–19 plano priemonė)	D.3	–53,9	
68.*	Uždarnosios akcinės bendrovės „Toksika“ patirtų pavojingų konstrukcijų šalinimo darbų, gaisravietės paruošimo atliekų tvarkymo veiklai, atliekų rūšiavimo ir ekstremaliosios situacijos padarinių tvarkymo paslaugų išlaidų dėl ekstremaliosios situacijos, paskelbtos Alytaus miesto savivaldybės ir Alytaus rajono savivaldybės teritorijose, kilus gaisrui Alytaus miesto padangų perdirbimo įmonėje UAB „Ekologistika“, padengimas	D.3	–2,0	
69.*	Kino industrijos skatinimas, kultūros ir meno organizacijų veiklų tęstinumo	D.3	–12,3	

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
	palaikymas, skaitmeninių kultūros produktų ir (ar) paslaugų kūrimas, taip pat naujų kultūros produktų ir (ar) paslaugų kūrimas (COVID–19 plano priemonė)			
70.*	Papildomos lėšos į Valstybės investicijų programą įtrauktiems investicijų projektams sparčiau įgyvendinti; kitiems suplanuotiems ir į Valstybės investicijų programą netraukiamiems investicijų projektams; įvairių rūšių naujiems investicijų projektams pradėti įgyvendinti ir nesuplanuotam kitam ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti, jei sutartys dėl numatomų atlikti darbų ir numatomo įsigyti turto būtų sudarytos iki 2020 m. liepos 1 d. (COVID–19 plano priemonė)	P.51	–345,0	
71.*	Pagalbos verslui fondo kapitalo formavimas (COVID–19 plano priemonė)	P.51	–101,2	
72.*	Finansinių priemonių, kuriomis siekiama išlaikyti Lietuvos Respublikos verslo subjektų likvidumą, įgyvendinimas (finansinių priemonių administravimo išlaidos UAB „Investicijų ir verslo garantijos“) (COVID–19 plano priemonė)	Kitos	–6,0	
73.*	Valstybinių pensijų ir kitų socialinių išmokų, sumažintų per krizę, dalinis vienkartinis kompensavimas 10 proc.	Kitos	0,1	
74.*	Nemokamų bakalauro studijų finansavimas	Kitos		–4,0
Iš viso:			–3493,8	–972,0

Šaltinis – Finansų ministerija.

* Centrinės valdžios subsektoriaus (S.1311) diskrecinės išlaidų priemonės

** Visų lentelėje pateiktų priemonių priėmimo etapas yra „patvirtinta“, o apskaitos principas – kaupimo.

17 lentelė. Sumos, neįtrauktos į išlaidų limitą

	ESA kodas	2019		2020	2021
		mln. eurų	proc. BVP	proc. BVP	
1. ES programų išlaidos, visiškai atitinkančios ES fondų pajamas		735,7	1,5	2,0	4,0
1a. ES lėšomis finansuojamos bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo išlaidos	P.51	420,3	0,9	1,1	1,3
2. Ciklinės nedarbo išmokų išlaidos		–47,1	–0,1	0,2	0,2
3. Pajamų srities diskrecinės priemonės		63,5	0,1	–0,2	0,0
4. Įstatymais numatytas pajamų padidėjimas		0,0	0,0	0,0	0,0

Šaltinis – Finansų ministerija.

18 lentelė. Vidutiniu laikotarpiu numatomos fiskalinės rizikos sąrašas

Rizika	Rizikos šaltinis	Rizikos laipsnis	Rizikos pasireiškimo tikėtinumumas
COVID-19 pandemijos raida	COVID-19 pandeminei situacijai blogėjant, gali tekti taikyti COVID-19 plano priemones ir dėl to didėtų valdžios sektoriaus išlaidos arba mažėtų pajamos	aukštas	aukštas
EGADP	Ne visi ES valstybių narių parlamentai gali suspėti iki metų pabaigos ratifikuoti Sprendimą dėl ES nuosavų išteklių sistemos, kuris yra teisinis pagrindas Europos Komisijai ES vardu skolintis tarptautinėse kapitalo rinkose ir finansuoti subsidijas ar paskolas valstybėms narėms. Neįsiteisėjus ES nuosavų išteklių sprendimui iki 2020 m. pabaigos, skolinimosi rinkose data nusikeltų, kaip ir ES EGADP (ypač aktuali priemonė, sudaranti net 90 proc. EGADP (angl. <i>Recovery and Resilience Facility</i>) lėšų) įgyvendinimo pradžios data. Yra galimybė, kad dėl to pasivėlintų nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų pateikimo bei patvirtinimo terminai, kas galimai sąlygotų vėlyvesnius avansinius bei tarpinius mokėjimus už įgyvendintas plano veiklas. ES institucijoms patvirtinus tik dalį Lietuvos EGADP plano priemonių kaip tinkamų pagal EGADP kriterijus ar Lietuvai nepasiekus užsibrėžtų Lietuvos EGADP plane rodiklių, gali būti negauta visa ar dalis EGADP dotacijų suma. Dėl to gali blogėti, palyginti su LBP planuojamu, valdžios sektoriaus balansas	vidutinis	aukštas
Valstybės valdomų įmonių veikla	Veiklos rezultatų gerėjimas arba blogėjimas gali didinti arba mažinti į valstybės biudžetą sumokamų dividendų sumas	vidutinis	vidutinis
Indėlių ir investicijų draudimas	Įvykus kredito įstaigų bankrotui didėtų centrinės valdžios išlaidos dėl įsipareigojimų indėlininkams vykdymo	žemas	žemas
Krašto apsaugos išlaidų duomenų statistinės korekcijos	Karinės įrangos, ginklų ir atsargų įsigijimo išlaidų prognozių ir faktinių duomenų, valdžios sektoriaus finansų statistikoje vertinamų kaupiamuoju principu (pagal ESA), reikšmingi skirtumai gali didinti arba mažinti valdžios sektoriaus išlaidas	aukštas	aukštas
Politinis ciklas	2020 m. – Seimo rinkimų metai – patiriamas didesnis spaudimas prisiimti ilgalaikius įsipareigojimus gali didinti išlaidas	aukštas	aukštas
Pasaulio finansų rinkų sąlygos	Pokyčiai pasaulio finansų rinkose gali didinti Vyriausybės skolinimosi sąnaudas	vidutinis	žemas
Lėšų iš 2021–2027 m. ES daugiametės finansinės programos (ES DFP) pokyčiai	Europos Parlamentui iki 2020 metų pabaigos nepritarus Tarybos reglamentui, kuriuo įtvirtinama 2021–2027 metų ES daugiametė finansinė perspektyva, naujas daugiametis biudžetas neįsigaliojotų. Nesant naujos ES daugiametės finansinės perspektyvos, 2021 metais būtų pratęstos esamos ES daugiametės finansinės perspektyvos 2020 metams nustatytos viršutinės įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų ribos. Tai sąlygotų paramos Lietuvai apimčių pokyčius, palyginti su tuo, kas sutarta 2020 m. liepos mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadose, negalėtų būti pradėtos finansuoti naujo laikotarpio programos	žemas	aukštas
Stichinės nelaimės	Liūty, gaisrai, epidemijos gali didinti valdžios sektoriaus išlaidas	vidutinis	vidutinis
Demografiniai pokyčiai	Besikeičianti visuomenės amžiaus struktūra, geresnis arba blogesnis, nei laukta, migracijos balansas valdžios sektoriaus balansą gali paveikti tiek teigiamai, tiek neigiamai	vidutinis	vidutinis

Šaltinis – Finansų ministerija.

19 lentelė. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų, susijusių su EGADP, projekcijų prielaidos

Nr.	ESA kodas	mln. eurų	
		2020 m.	2021 m.
EGADP finansavimas, numatytas LBP			
1.	EGADP dotacija (vertinant pinigų srautais)		243,2
2.	EGADP dotacija, numatyta valdžios sektoriaus pajamose (LBP projekcija, vertinant kaupimo principu)		744
3.	EGADP paskolos		–
Išlaidos, finansuojamos EGADP dotacijų ir/ar paskolų lėšomis, numatytos LBP			
4.	EGADP priemonių įgyvendinimo išlaidos, numatytos valdžios sektoriaus išlaidų projekcijose, iš jų:		744
	Atlygis darbuotojams	D.1	0,2
	Tarpinis vartojimas	P.2	488,4
	Socialinės išmokos	D.62+D.632	–
	Išlaidos palūkanoms	D.41	–
	Subsidijos	D.3	–
	Einamieji pervedimai	D.7	–
	Bendrojo pagrindinio kapitalo kaupimas	P.51	60,8
	Kapitalo pervedimai	D.9	–
	Kitos išlaidos		194,6
5.	Mokesčių, finansinio turto įsigijimo išlaidos ir kitos išlaidos susiję su EGADP		–

Šaltinis – Finansų ministerija.

20 lentelė. COVID-19 plano garantijų priemonės

Nr.	Priemonė	Priemonės aprašymas	Priemonės patvirtinimo stadija	Galimų suteikti garantijų suma		Faktinis įgyvendinimas	
				mln. eurų	proc. BVP	mln. eurų	proc. BVP
Priemonės, numatytos taikyti 2020 metais							
1.	Individualios garantijos	Garantijos teikiamos nuo COVID-19 nukentėjusiems ūkio subjektų, nuo 2020 m. kovo 16 d. susidūrusiems su likvidumo problemomis, nors 2019 m. gruodžio 31 d. nebuvo laikomi sunkumų patiriančia įmone/ūkiu, kurių veikla susijusi su žemės ūkiu, žemės ūkio produktų gamyba ir perdirbimu, miškininkyste, kaimo plėtra, akvakultūra ir žuvininkyste, paskoloms ir lizingo sandoriams.	Priimta	30,0	0,1	5,9 (iki 2020-09-30)	0,01
2.	Portfelinės garantijos paskoloms ir lizingo sandoriams	Garantijos teikiamos smulkaus ir vidutinio verslo ir didelių įmonių, susidūrusių su sunkumais 2020 metais dėl COVID-19 protrūkio, nors 2019 m. gruodžio 31 d. su sunkumais susidūrusios nebuvo, paskoloms ir lizingo sandoriams.	Priimta	460,6	0,96	24,4 (iki 2020-08-31)	0,05
3.	Kelionių organizatorių prievolių įvykdymo užtikrinimo garantijos	Garantijos teikiamos kelionių organizatorių, turinčių galiojantį kelionių organizatoriaus pažymėjimą, leidžiantį verstis išvykstamuoju ir vietiniu turizmu, prievolių įvykdymo užtikrinimui.	Priimta	10,0	0,02	0,5 (iki 2020-08-31)	0,001
Iš viso:				520,6	1,08	30,8	0,06
Priemonės, numatytos taikyti 2021 metais							
1.	Individualios garantijos	Garantijos teikiamos nuo COVID-19 nukentėjusiems ūkio subjektų, nuo 2020 m. kovo 16 d. susidūrusiems su likvidumo problemomis, nors 2019 m. gruodžio 31 d. nebuvo laikomi sunkumų patiriančia įmone/ūkiu, kurių veikla susijusi su žemės ūkiu, žemės ūkio produktų gamyba ir perdirbimu, miškininkyste, kaimo plėtra, akvakultūra ir žuvininkyste, paskoloms ir lizingo sandoriams.	Priimta	20,0	0,04	-	-
2.	Garantijos dėl paskolų ir ne nuosavybės vertybinių popierių	Garantijos teikiamos dėl paskolų ir ne nuosavybės vertybinių popierių, naudojamų ekstremaliųjų situacijų paveiktos ekonomikos skatinimo tikslams įgyvendinti ir verslo finansiniam likvidumui didinti.	Priimta	400,0	0,83	-	-
Iš viso:				420,0	0,87	-	-

Šaltiniai: Finansų ministerija, UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“.

Pastaba. Nenumatoma, kad 2020 metais bus poreikis vykdyti garantinius įsipareigojimus. Rizika dėl garantinių įsipareigojimų vykdymo 2021 m. preliminariai vertinama 22 mln. eurų. Šis įvertis nėra įtrauktas į 2021 m. valdžios sektoriaus išlaidų projekciją.

* Visų lentelėje pateiktų priemonių priėmimo etapas yra „patvirtinta“, o apskaitos principas – kaupimo.

VI DALIS
NUMATOMAS EGADP ĮGYVENDINIMAS

21 lentelė. Numatomas EGADP įgyvendinimas

Priemonė		2021 metai, mln. eurų
Žalioji pertvarka		
Atsinaujinantys energijos ištekliai		
Atsinaujinančių energijos išteklių transporte bei mobilumo skatinimas	Biometano dujų gamybos skatinimas	5,0
	Stacionarios SGD infrastruktūros (papildymo stotelių) plėtra	2,1
	Transporto priemonių naudojančių elektrą, suslėgtas gamtines dujas, suskystintas gamtines dujas, biometaną, vandenilį, išigijimas ir joms reikalingos infrastruktūros sukūrimas ir (ar) plėtra, užtikrinant bazinį sukurtos infrastruktūros vartotoją	5,0
Švarios ir efektyvios energijos gamybos bei vartojimo skatinimas	Elektros skirstomojo tinklo modernizavimas ir plėtra prisitaikant prie atsinaujinančių energijos išteklių šuolio	20,0
	Atsinaujinančių energijos išteklių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ar kitų) panaudojimas visuomeninės ir gyvenamosios (įvairių socialinių grupių asmenims) paskirties pastatuose, kurie nuosavybės teise priklauso valstybei, savivaldybėms, tradicinėms religinėms bendruomenėms, religinėms bendrijoms ar centrams	5,0
	Atsinaujinančių energijos išteklių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ar kitų) panaudojimas privačių juridinių asmenų visuomeninės, gamybinės paskirties pastatuose, kitos paskirties inžineriniuose statiniuose (sąvartynuose, nuotekų valyklų statiniuose), pakeičiant iškastinio kuro naudojimą	5,0
	Atsinaujinančių energijos išteklių (t. y. šilumos siurblių: oras–vanduo, žemė – vanduo, vanduo–vanduo; biokuro katilų) panaudojimas fizinių asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamuose namuose, pakeičiant iškastinį kurą naudojančius šilumos įrenginius	2,0
	Jūrinio vėjo infrastruktūros įrengimas	0,4
	Parangiamieji darbai vėjo elektrinių plėtrai Lietuvos jūrinėje teritorijoje	2,5
	Parama investicijomis mažos galios atsinaujinančių energijos išteklių elektrinėms (saulės, vėjo jėgainėms)	7,0
	Elektros energijos kaupimo įrenginių (200 MW) įrengimas	100,0
	Saulės jėgainių Visagine įrengimas	2,5
	Vandenilio panaudojimas energijos pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių saugojimui ir/arba tinklų kompensavimui	2,0
	Rezervinių šilumos gamybos įrenginių išigijimas ir reikalingos infrastruktūros paruošimas jų prijungimui	5,0
	Atsinaujinančių energijos išteklių (saulės šviesos jėgainių ir saulės šviesos kolektorių) įdiegimas žemės ūkio produkcijos džiovimui ir kitiems gamybiniais procesams	5,0

Priemonė		2021 metai, mln. eurų
Iš viso atsinaujinantiems energijos ištekliams:		168,5
Energijos efektyvumas		
Energijos suvartojimo gyvenamuosiuose ar viešuose pastatuose ir įmonėse mažinimas	Privačių juridinių asmenų energijos vartojimo efektyvumo priemonių įgyvendinimas (pagal energijos audito ataskaitas)	5,0
	Nuotolinis duomenų nuskaitymas: šilumos įvadinės apskaitos ir karšto vandens atsiskaitomųjų skaitiklių modernizavimas (įskaitant šilumos skaitiklių butuose bei daliklių (su individualaus reguliavimo galimybe) įrengimą).	7,2
Iš viso energijos efektyvumui:		12,2
Aplinkosauga ir klimato kaita		
Atsparumo klimato kaitai didinimas	Reguliuojamasis drenažas: melioracijos infrastruktūros rekonstravimas ir išmaniosios melioracijos pritaikymas sausringiems periodams (dotacijos valstybės ir privačių sklypų savininkams)	10,0
Šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir oro teršalų išmetimo mažinimas	Komercinių automobilių pakeitimo elektromobiliais skatinimas	10,3
	Energetiškai efektyvių, klimato kaitai palankių investicijų į tvarią žemės ūkio gamybą taikymas	2,5
Iš viso aplinkosaugai ir klimato kaitai:		22,8
Iš viso žaliajai pertvarkai:		203,4
Skaitmeninimas		
Skaitmeninė ekonomika ir visuomenė		
Tradicinio verslo skaitmeninimas <i>Investuojama į įmonių skaitmeninimą ir produktyvumo didinimą, klasterių skaitmenizavimą (pvz., dirbtinio intelekto taikymas, pramonės 4.0 plėtra)</i>	Pramonės perorientavimas, diegiant skaitmenines technologijas ir skatinant žiedinės ekonomikos plėtrą (pvz., inovacijas maisto ir pakuočių srityse, tekstilės gaminių pakartotinį panaudojimą bei perdirbimą, įskaitant „Industry 4.0 Lab“	45,5
Skaitmeninės industrijos rinkos dalyvių plėtra <i>Priemonės, padedančios plėstis esamiems rinkos lyderiams, kurtis naujiems bei pritraukti naujų investuotojų</i>	Paslaugų sektoriaus robotikos procesų automatizavimo ir dirbtinio intelekto sprendimai	3,0
Skaitmeninių paslaugų, duomenų „smėliadėžių“ verslui plėtra	LT.AI – lietuvių kalbos išteklių dirbtiniam intelektui kūrimas ir dirbtinio intelekto skatinimas Lietuvoje	2,0
	Atvirąją ekosistemą atsiskaitymams negrynaisiais pinigais ugdymo įstaigose skatinančių priemonių kūrimas	5,0

Priemonė		2021 metai, mln. eurų
<i>Elektroninės valdžios, jos paslaugų verslui skaitmenizavimas bei duomenų atvėrimas</i>	Žvalgybos duomenų apdorojimo, analizės ir jų kibernetinio saugumo užtikrinimas	1,1
	Grėsmių kibernetinėje erdvėje identifikavimo tinklo kūrimas	4,5
Iš viso skaitmeninimui:		61,1
Komponentai skirti Tarybos rekomendacijoms įgyvendinti		
Švietimas		
<i>Švietimo sistemos gebėjimų reaguoti į rinkos poreikius didinimas Didinamos švietimo sistemos galimybės per trumpą laikotarpį pasiūlyti rinkos poreikius atitinkančias mokymo ar studijų programas, diegti inovacijas į ugdymo procesą</i>	Rinkai aktualių programų parengimas, kvalifikuotų dėstytojų pritraukimas, siekiant užtikrinti regionų darbo rinkos ir laisvųjų ekonominių zonų poreikius, skaitmeninės priemonės ir informacinių technologijų išteklių inovatyviems ugdymo metodams diegimas	39,7
	Švietimo inovacijos, gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos (toliau – STEAM) sričių plėtra bendrajame ugdyme, įskaitant mokytojų kaitą, kompetencijų gerinimą ir papildomo kvalifikacijos laipsnio įgijimą, skaitmeninio turinio rengimą ir skaitmeninių kompetencijų ugdymą, STEAM atviros prieigos centrų veiklų plėtrą.	29,9
	Finansinio raštingumo ir verslumo ugdymas 1 – 8 klasėse	4,0
	Jungtinių Europos universitetų iniciatyvų įgyvendinimas	9,8
	Studijų nebaigimo prevencijos priemonių diegimas aukštosiose mokyklose (informacinių ir ryšių technologijų srityse)	2,0
	Lietuvos sveikatos priežiūros specialistų kompetencijų platformos kūrimas	1,2
	Inovatyvių studijų programų, įskaitant skaitmeninės sveikatos modulius, širdies ir kraujagyslių ligų specialistams sukūrimas ir šių specialistų perkvalifikavimas	0,3
<i>STEAM specialistų skaičiaus didinimas Didinamas STEAM sričių specialistų skaičius, prioritetai teikiant inžinerinės pramonės ir informacinių technologijų specialistams</i>	Aukštojo mokslo neformaliojo mokymo programos, specialiai įranga aukštojo mokslo ir profesinio mokymo mokykloms rengti STEAM specialistus ir pedagogus	14,9
	Tikslinės stipendijos STEAM, didžiausią dėmesį skiriant informacinių technologijų ir edukologijos specialybių studentams	10,0
<i>Mokslo potencialo didinimas Pirmaujančių universitetų stiprinimas, siekiant, kad šalyje veiktų tarptautiniu mastu konkurencingi universitetai, turintys reikšmingą mokslinį potencialą</i>	Trumpalaikiai tyrimai (sveikatos, socialinėje ir kitose srityse), analizė ir diagnostikos diegimas, susiję su COVID-19	8,0
	„Horizon Europe“ spartinimo programa	40,0
	Mokslo potencialo stiprinimas, įskaitant papildomas doktorantūros vietas ir pakankamą mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros finansavimą	25,0
Iš viso švietimui:		184,7

Priemonė		2021 metai, mln. eurų
Inovacijos ir mokslas		
Verslo inovacijų gebėjimų stiprinimas <i>Didinami įmonių inovacijų vykdymo pajėgumai (kompetencijos, įranga ir kt.) ir skatinamos verslo inovacijos</i>	„International House“ koordinuotos paslaugos užsienio piliečiams vieno langelio principu	0,2
	Trumpo laikotarpio naujų inovacinių veiklų palaikymas, skatinant įmones diegti inovatyvius produktus, kuriančius didesnę pridėtinę vertę palyginti su tradiciniais	1,2
	Gyvulininkystės ir pienininkystės mokslinių tyrimų bazės stiprinimas ir pritaikymas inovacijų kūrimui, diegimui ir plėtrai	1,5
	Žaliųjų inovacijų skatinimas, finansuojant įmonių žaliųjų inovacijų kūrimo ir diegimo projektus naudojant subsidijas (žalieji „inočekiai“) ir ko–investicijų fondą	5,0
	Turizmo sektoriaus transformacija	50,0
Kompetencijos centrų inovacijoms vystyti sukūrimas <i>Žmogiškųjų kompetencijų vystymas, laboratorijų įsigijimas, klasterių vystymas, pastatų adaptavimas, formuojant esminius sumanios specializacijos vystymo centrus</i>	Gyvybės mokslų inkubatoriaus įkūrimas Vilniaus universitete	6,0
	Bio technologijų verslo inkubatoriaus plėtra	0,9
	Mokslo ir studijų institucijų įranga ir jos įveiklinimas ekonomikai svarbiose gyvybės mokslų, informacinių ir ryšių technologijų, pramonė 4.0, pramonė 5.0, <i>FinTech</i> srityse	25,0
	Biomedicininės inžinerijos inovacijų ir kompetencijos centras nuotolinėms sveikatos stebėsenos technologijoms kurti	2,8
	Vilniaus universiteto branduolių ir elementariųjų dalelių fizikos centro infrastruktūros gerinimas ir mokslo potencialo stiprinimas	1,7
	Išmaniųjų energetikos sistemų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų infrastruktūros sukūrimas	8,0
	Tvarių žaliosios ekonomikos inovacijų kūrimo ir vertinimo infrastruktūra	7,1
Mokslo ir verslo bendradarbiavimo didinimas <i>Skatinamas aukštojo mokslo institucijų ir įmonių bendradarbiavimas vykdant bendrus tyrimus ir komercializuojant sprendimus</i>	Eksperimentinės ar bandomosios gamybos centras – inkubatorius	13,5
	Fotonikos ir inovatyvios gamybos technologijų inkubatorius	12,1
	Saulėtekio aukštųjų technologijų verslo vystymo ir plėtros inkubatorius	9,1
	Gyvybės mokslų technologijų inovacijų kūrimo, prototipavimo bei gyvybės mokslų pramonės specialistų rengimo instrumentinės infrastruktūros sukūrimas	4,0
	Europos kosmoso agentūros inkubatoriaus Lietuvoje steigimas ir veiklos įgyvendinimas	1,8
Inovacijų, įskaitant sveikatos, infrastruktūros vystymas	Eksperimentinių gyvūnų ir ikiklinikinių mokslinių tyrimų infrastruktūra (transliacinės medicinos infrastruktūra)	14,1
	Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos studijų infrastruktūros plėtra	16,6
	Vilniaus Universiteto Chemijos fakulteto studijų infrastruktūros sukūrimas	17,4
	Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Neuromokslų psichofiziologinių tyrimų centras	3,8
	Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Odontologijos mokslo ir studijų bazės infrastruktūra	7,2
Iš viso inovacijoms ir mokslui:		208,9

Priemonė		2021 metai, mln. eurų
Sveikata		
Sveikatos sistemos efektyvumo ir atsparumo sukretimams didinimas bei inovatyvių sveikatos priežiūros paslaugų plėtra	Inovatyvios logoterapinės priemonės bei išmaniojo asistento kūrimas ir taikymas rehabilitacijoje	0,9
	Pažangių klinikinių tyrimų vystymas	3,5
	Dirbtinio intelekto platformos sukūrimas Vilniaus universiteto Santaros klinikose	3,3
Personalizuotos medicinos sprendimų taikymas klinikinėje praktikoje	Kauno klinikų sveikatos analitikos, inovatyvių valdymo sprendimų ir nuotolinės stebėsenos centro sukūrimas	4,0
Sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir saugos gerinimas	Regioninė inovatyvių ambulatorinių paslaugų klasterizacija širdies – kraujagyslių ligomis sergantiems pacientams Rytų ir pietryčių Lietuvoje (I etapas)	7,3
	Infekcinių ligų klasteris (Vilniaus ir Kauno centrai)	5,7
	Kauno klinikų individualizuotos (precizinės) medicinos centras – asmens sveikatos duomenų holomikos platforma	16,3
	Pažangiųjų imuninio atsako mokslinių tyrimų centras	7,5
	Farmacinių produktų inovacijų ir vystymo centro sukūrimas	3,5
	Inovatyvių skaitmeninių sprendimų, skirtų sveikatos duomenų kaupimui ir valdymui, diegimas ir pritaikymas integruotai ir nuotolinei veiklai (skaitmeninė sveikata)	2,1
Sveikatos sektoriaus skaitmenizavimas ir sveikatos duomenų įveiklinimas	Kauno klinikų sveikatos analitikos, inovatyvių valdymo sprendimų ir nuotolinės stebėsenos centro sukūrimas	3,9
Iš viso sveikatai:		58,0
Mokesčių sistema		
Mokesčių administravimo efektyvumo didinimas	Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinių išteklių konsolidavimas, optimizavimas ir nepertraukiamo veikimo užtikrinimas	1,7
Iš viso Mokesčių sistema:		1,7
Iš viso priemonėms Rekomendacijos Lietuvai įgyvendinti:		453,2
Papildomų priemonių – projektų, kurie galėtų būti pradėti įgyvendinti 2021 m., vertė:		95,0
IŠ VISO:		812,8